

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe un jum. . 12 "
 Pe 6 luni . 2 "
 Anul de Duminică
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . 10 Cor.
 Anul de zi pentru Ro-
 mania și strălătare pe
 ca 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Miksa utca 2-3.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțumite publice și Loc de-
 schis costă fiecare șir 20 fl.
 Manuscripte nu se ina-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Scopul final.

Din mila lui Dumnezeu am ajuns să vedem și urmările politicei contelui Apponyi. Știrea cea dintâie ne vine din Orăștie. Ca o prevestire a ucuzului contelui Apponyi, liceul unguresc din acest oraș a cerut încă acum sunt doi ani preoților români predarea învățământului religios în ungurește. Refuzându-se aceasta temerară pretenție, directorul acestei școli nu a renunțat la planul său. Anul acesta înscrierea tuturor elevilor români a fost refuzată pe motivul că școala neavând un catechet pentru religia ortodoxă (și probabil nici pentru cea unită) care să predea religia ungurește, elevii români nu pot fi primiți în școală, căci nu ar avea profesor de religie.

În același timp din Baia-mare se anunță că elevii români au fost primiți la liceul de acolo numai cu condiția că părinții iscălesc o declarație în scris precumcă renunță la catechizarea în limba românească a fiilor lor.

Aceste două cazuri sunt de cea mai mare însemnătate simptomatică și merită să ne oprim asupra lor.

Mai întâi din aceste două știri reiese că nu guvernul unguresc numai, dar și celelalte confesiuni ungurești, sunt hotărâte să ducă până în capăt lupta pentru maghiarizarea catechizării. Pe când însă guvernul își întinde măsura de maghiarizare numai asupra școlilor primare, protestanții din Orăștie o impun și în școala lor secundară. Nu știm dacă liceul din Baia-mare este un liceu de

stat sau nu. În cazul că el este un liceu de stat, e cert că măsura vine de la ministrul instrucției publice, și trebuie să ne așteptăm ca să-l vedem întins și asupra celorlalte licee de stat, cum e de pildă cel din Sibiu, din Lugoj, din Făgăraș etc. unde sunt sute de elevi români și formează majoritatea elevilor.

Ucuzul ministrului are deci o îndoită urmare. Spre a obține cu forța ceea ce legea le refuză, înlăturarea catechizării românești, școlile secundare ungurești sau refuză cu desăvârșire înscrierea elevilor români, ca la Orăștie, sau le impun în mod forțat și ilegal catechizarea ungurească.

Este întrebarea acum, în baza cărui drept liceele ungurești au luat măsurile lor? Liceul din Orăștie a căutat să dea măcar un pretext de drept, declarând că, conform legii, limba de predare a școlii fiind cea ungurească, religionea trebuie predată de asemenea în ungurește. Motivarea aceasta e absolut neîntemeiată. Se știe prea bine că religionea nu face parte din obiectele asupra cărora acest drept se întinde, căci ea a format totdeauna și formează și până azi o excepțiune. Catechizarea e un drept autonom al fiecărei biserici în parte și dreptul limbei de instrucție al liceelor nu se întinde și asupra ei. Practica confirmă cu desăvârșire aceasta. La toate liceele de stat și cele confesionale religia se predă în limba confesiunii respective.

Dacă liceul din Orăștie a crezut că aceasta îi jignește dreptul limbii sale de predare, pentru ce el a tolerat până anul tre-

cut catechizarea românească și cum găsește numai acum că ea trebuie înlăturată? Pentru un motiv foarte simplu, pentru că el a respectat până acum legea și pentru că acum, încurajat de curentul general al șovinismului și mai ales de politica și ordonanța actualului ministru de instrucție, îndrăznește să nesocotească și să înfrângă francamente legea fiind sigur că nu trebuie să se teamă de desmințirea ministrului.

Un singur lucru ne rămâne în actuala fază a conflictului: chestiunea trebuie supusă hotărârii ministrului, iar dacă el va confirma, precum putem fi siguri, interpretarea dată legii de liceul din Orăștie, ne rămâne ca mijloc de represiune ca toate liceele românești să ceară catechizarea elevilor străini, mai ales unguri (deși numărul lor nu poate fi mare) în limba românească, pe motiv că aceasta e limba de instrucție a acestor școli. Cu toate acestea însă bisericile noastre nu vor putea admite din partea lor introducerea limbii ungurești în catechizarea elevilor români de la liceele străine.

Nu înțelegem cum va executa liceul din Baia-mare hotărârea și fie și cu aprobarea părinților. Nu credem ca consistoriile din Gherla și Blaj să admită fără pedeapsă ca un preot unit să predea ungurește religia greco-catolică. Direcția liceului va trebui deci să alerge la un catechet rutean unit care se va declara gata a preda ungurește. Biserica noastră unită însă nu va putea admite lucrul acesta. Ea trebuie să fie cu toată energia ei la dreptul de catechizare a

FOIȚA ZIARULUI "TRIBUNA".

Alphonse Daudet.

Cum am început.

Ce călătorie! Numai când mă gândesc, acum, după treizeci de ani, îmi simt încă picioarele prinse în cercuri de ghiață și simt că m'apucă dureri de stomac. Două zile într'un vagon de clasa a treia, într'o biată hăinuță de vară și pe un frig...! Eram de șaisprezece ani, veneam de departe, din fundul Languedocului, ca să mă dau literaturii. Îmi plătisem biletul și mai aveam în buzunar doi franci pe țanc; dar la urma urmei, de ce m'aș fi temut? eram atât de bogat în speranțe! Uitasem că mi-e foame; cu toată ispita prăjiturilor și a sandwichurilor cari se desfășau în bufeturile gărilor, nu voiam să schimb gologanul alb, ascuns cu îngrijire într'unul din buzunare. Totuși, pe la sfârșitul călătoriei, când trenul se hătâna și se svârlea dintr'o parte în alta, străbătând tristele câmpii din Champagne, — eram gata gata să mi vie rău. Tovarășii mei de drum — mateloți cari își treceau vremea cântând, îmi întinseră o ploscă. Bravii oameni! Ce frumoase erau cântecele lor aspre și ce bun era rachiul lor, pentru un băiat care nu mâncase de două zile!

Mă scăpase, mă însuflețise, îmi făcea somn; ațipii, — dar mă deșteptam periodic la oprirea trenurilor și adormeam iar când trenul pleca...

...Un zgomot de roate care sună pe plăci de fontă, o boltă uriașă de sticlă, înecală în lumină, porți trântite, cărucioare de bagaj cari aleargă, o

mulțime neliniștită, grăbită, de funcționari ai vămii, — Paris!

Frate-meu mă aștepta pe peron. Băiat practic, cu toată tinerețea lui, pătruns de sentimentul datoriei sale de frate mai mare, el se îngrijise de o cărucioară și un comisionar:

— Să-ți încărcăm bagajul!...

Era frumos, bagajul!... Un biet călător împodobit cu cuie, mai greu decât conținutul său. Pornirăm spre cartierul latin, dealungul cheiurilor pustii, pe străzile adormite, umblând în dosul cărucioarei împinse de comisionar. Abia se făcea ziuă; întâlneam lucrători cu fețele albastre de frig și vânzători de ziare cari vărau cu îndemănare sub porți, foile de dimineață. Becurile de gaz se stângeau; străzile, Sena și podurile, toate îmi păreau întunecoase în ceața dimineții. Așa am intrat eu în Paris... Lipit de frate-meu, cu inima strânsă, simțeam o teamă nevrută; ne țineam mereu după cărucioară.

— Dacă nu ești prea grăbit să ne vezi casa, hai să mâncăm întâi ceva!... Îmi zise Ernest.

— Oh! da, să mâncăm.

Muream, să vă spuie drept...

Vai! lăptăria, lăptăria din Rue Cornille nu era încă deschisă; a trebuit să așteptăm multă vreme, preumblându-ne în împrejurimi, ca să ne încălzim, în jurul Odeonului, cari îmi impunea cu aerul său de templu.

În sfârșit, obloanele se traseră, un băiat pe jumătate adormit ne deschise, iarându-și cu zgomot pantofii grei și moțând ca vizitii deșteptați la poștă, ca s'o ia la drum. Dejunul acesta, la începutul zilei, n'o să șteargă niciodată din amintirea mea: mi-e de-ajuns să închid ochii ca să

revăd sălița cu ziduri albe și goale, cu cuierile sale, cu teigheaua încărcată de șervete, cu mesele de marmoră, fără fețe, dar strălucitoare de curățenie, cu paharele, solnițele și sticlele de vin în cari nu se găsea nici un bob de struguri, dar care-mi păru excelent așa cum era.

— De trei cafea! porunci cu dela sine putere băiatul, cum ne văzu în lăuntru. Și fiindcă la ceasul acela matinal nu era nimeni afară de el în sală și 'n bucătărie, își răspunse »bum!« Șie însuși și ne aduse »de trei cafea«, adică de trei gologani cafea gustoasă, mirositoare, care pieri repede, odată cu două pânișoare aduse într'un coșuleț de paie.

Comandarăm apoi un omlet, fiindcă pentru un cotellet era prea de vreme.

— Un omlet pentru doi, bum!... mugii băiatul.

— Bine prăjit!... strigă frate-meu.

Mă închinai cu dragoste în fața curajului și distinselor apucături ale fratelui meu; și la dessert, cu ochi 'n ochi, cu coatele pe masă, câte planuri, câte taine nu ne încredințarăm noi, așezați în fața unei farfurii de stafide și de alune! Omul care a mâncat, devine mai bun. Adio melancolie, neliniște; acel dejun simplu mă îmbătase mai abilită ca șampania.

Eșirăm braț la braț, vorbind tare. În sfârșit, era ziuă bine. Parisul îmi surdea prin toate prăvăliile sale deschise; însuși Odeonul lua un aer prietenos, ca să mă salute iar altele statui de marmoră din grădina Luxemburgului, pe cari le zăream printre grilaj, în mijlocul copacilor despoiați, păreau că mi fac semne grațioase din cap urându-mi bun sosir.

Frate-meu era bogat. El împlinea slujba de

credincioșilor ei și să protesteze împotriva acestui amestec.

Rezultatul cel mai grav ne pare însă excluderea totală a elevilor români din școlile ungurești. Iată deci unde a ajuns și unde conduce politica de persecuțiune înversunată și conștientă a limbii și a popoului românesc în țara asta. Seria crescândă de ilegalități a guvernului a rodit și pe aceasta cea mai mare care este fără păreche în politica tuturor statelor: *copiii români sunt siliți a rămâne în întunerecul neștiinței.*

Ilegalitatea asta a guvernului e de origine mai veche. Ea a început atunci, când contrar legii naționalităților el a înființat pre-tutindeni între români licee ungurești, deși legea impune înființarea *liceelor de stat românești.* Mai întâiu deci statul ne-a răpit dreptul de instrucție românească, crezând că ne va maghiariza prin cea ungurească. Acum, văzându-și silința zadarnică, el a hotărât să ne refuze *orice instrucție secundară.* Întâiu s'a zis: *decât cu cultura românească mai bine cu cultura ungurească,* acum se zice: *decât cu cultura ungurească, fără rezultatul maghiarizării, mai bine românii să rămâne fără cultură.*

Românii din cele mai multe părți cari nu-și pot trimite copii la școlile românești, cari nici nu i-ar încăpea pe toți, sunt în fața alternativei: *ori se maghiarizează ori rămân neștiutori!*

Iată alternativa în fața căreia guvernul voește să ne pue. Iată unde a voit el și înaintașii lui să ne aducă pe încetul și pe nesimțite. Toată politica de până acum a mers cu neîndurare logică spre ținta asta.

Credem că ajunge să arătăm asta, credem că-i de ajuns dacă fiecare român se va convinge de asta spre a scoate încheierile necesare. E o luptă pe viață și pe moarte la care ne silește guvernul și pentru a ne da seama deplin de situația actuală ce trebuie să luăm, credem că a fost necesar să arătăm și această nouă intenție a guvernului.

secretar pe lângă un domn bătrân, care-i dicta memoriile pentru 75 de franci pe lună. Trebuie să trăim din acești 75 de franci așteptând să mi vie gloria; să împărțim o odăiță dela al cincilea cat, Rue de Tournon, la hotelul senatului, o odăiță ca e-mi părea superbă.

Numai când vedeam vorbele »Hotelul Senatului«, isbucnind în litere mari, simțeam că-mi crește inima. În fața hotelului, de cealaltă parte a străzii, e o casă din veacul celalalt, cu un fronton și două figuri culcate, cari par gata să cadă de sus, în stradă.

— Uite unde stă Ricord, îmi zise frate-meu, vestitul Ricord, medicul împăratului.

»Hotelul Senatului«, medicul împăratului, — aceste două vorbe îmi gădilau vanitatea, mă fermecau. Ah, cele dintâi impresii din Paris!

Marile restaurante de pe bulevardul Saint-Michel, nouile construcțiuni de pe bulevardul Saint-Germain și de pe strada școalelor nu goniseră încă din cartier junimea studioasă, și cu tot numele său pompos, hotelul nostru din Rue de Tournon nu se fălea atunci cu gravitatea senatorială.

Era acolo o colonie întregă de studenți, hoardă venită dela sudul Gasconiei, băieți falnici puțin glorioși, încrezuți și veseli, mari iubitori de halbe și de palavre, umplând scara și coridoarele cu vocea lor puternică de bas. Ei își pierdeau vremea discutând toate celea. Noi îi întâlneam rar, numai Dumineca și atunci întâmplător, adică atunci când punga ne permitea să mâncăm la restaurantul hotelului.

Acolo am văzut pe Gambetta. Era pe atunci cel omul pe care noi toți l'am cunoscut și admirat.

Și până când nu se vor cunoaște toate intențiile și gândurile guvernului față cu noi, nu vom reuși să mobilizăm cu desăvârșire poporul nostru pentru lupta spre desrobirea sa definitivă.

Archiducele moștenitor și împăratul Germaniei. Corespondenței oficiale din Budapesta i-se anunță din Grossmeseritsch: În cercurile curții se constată cu bucurie intimele relațiuni dintre împăratul Wilhelm și moștenitorul de tron Francisc Ferdinand. Dela vizita împăratului german din Eckartsau și Donaueschingen încoace, aceste relațiuni au devenit strânse și continue, între ei domnește cel mai perfect acord în chestiunile politice de alianță, iar din simpatia lor mutuală a izvorit în timpul din urmă o prietenie caldă, ceace s'a învederat cu prilejul primirei din Iglau și de prezent din atingerile lor neobișnuit de cordiale pe câmpul manevrelor.

Consiliu de ministrii. Corespondentul nostru din Budapesta ne anunță: Proiectul ce va trebui să prezinte Wakerle Maiestății Sale cu privire la rezolvirea crizei, se va fixa în amănunte mâine în consiliul de ministrii ce s'a convocat în acest scop. Consiliul va avea loc la locuința ministrului Kossuth, care e iarăși bolnav. În consiliu se vor mai debate cheltuielile anxioase, bugetul pe anul viitor, precum și atitudinea ce va lua guvernul ungar cu prilejul delegațiilor.

Audiența primului ministru. Monarhul, după manevrele dela Grossmeseritsch, se va înapoia Duminecă la Viena, unde e așteptat pe Luni ministrul președinte Wakerle. În chestiunea bugetului comun pe anul viitor și a fixării termenului de întrunire a delegațiilor, va avea loc Marți un consiliu de ministrii comun. În aceeași zi Wakerle se va înființa în audiență la M. Sa, ca să raporteze asupra situației politice din Ungaria și să-i prezinte proiectul în vederea aplanării crizei. De rezultatele acestei audiențe atârnă desfășurarea ce va lua criza. Se va hotărî, dacă e consult să se continue experiențele cu Lukács, ori să rămâie și mai departe cabinetul actual? Eve-

nimentele decisive se vor desfășura deci între 14 și 28 Septembrie.

Svonuri alarmante. În starea de nesiguranță ce domnește de prezent în cercurile politice, prind foarte ușor svonurile cele mai alarmante. As fel, în clubul kossuthist s'a răspândit ieri veștea, că la Viena se plănuiesc iarăși experiențe cu Kristóffy, căruia i-se va da imputernicirea să dizolve, în caz de nevoie, chiar și de trei ori camera — și, dacă nici după a treia dizolvare n'ar reuși să-și formeze o majoritate guvernamentală — votul universal se va octroa fără parlament. De sine înțeles că svonurile de acest fel, sunt răspândite din preajma guvernului, care ține morțiș la putere și crede să influențeze în acest chip partidele în favoarea coaliției, căci numai menținându-se gruparea hibridă de azi, se va putea insufla viață reformei-pocitură a contelui Andrássy.

Deschiderea campaniei politice.

București, 27 August. st. v.

Și în alte centre politice ale apusului sunt în cursul anului perioade, în care valurile politice zilei să mai domolesc, și s'ar putea vorbi de închiderea și deschiderea campaniei. Însă aceste pauze se referesc mai mult la gradul acțiunii, nu la acțiunea însăși. La București, în d'osebite de alte catedre apusene, periodul vacanței să marchează foarte pronunțat și închiderea campaniei politice se face în toată forma prin o completă părăsire a terenului politic. Lupta aprinsă în etează la un moment dat și asupra capitalului și a țării întregi se revarsă o liniște politică, care le schimbă fisinomia cu desăvârșire. Șefii partidelor, ministrii și alți factori ai vieții politice părăsesc nu numai la începutul verei capitala și adeseori și țara, proprietarii și arendașii se retrag la moșii, tribunalele iau vacanță, avocații își închid birourile, și funcționarii publici, cari sunt concediați numai pe rând și nu toți odată,

El domnea deja peste mulțimea lui de camarazi. În cartier, era un personaj, fiindcă primea 300 franci pe lună, — sumă enormă pentru un student din vremurile acelea. Ne-am legat de atunci. Dar eu nu eram încă decât un provincial abia sosit în ajun și abia răsărit. Mă mulțumeam să-l contemplant la capătul mesei, cu multă admirație și fără nici o umbră de invidie.

El și prietenii săi se ocupau cu ardoare de politică, căta vreme gusturile, ambițiunea mea se ducea spre alte cuceriri. Unica țintă a visurilor mele era literatura.

Susținut de încrederea fără margini a tineretii, sărac și radios, mi-am petrecut întregul an în odăița mea, făcând versuri. E o poveste banală și mișcătoare. Parisul numără cu sutele pe bieți diavoli tineri cari au drept bogăție întregă căteva rime; dar cred că nimeni nu și-a început vre-odată cariera într-o lipsă mai complexă ca a mea.

Afară de frate-meu, nu cunoșteam pe nimeni. Miop, stângaci și timid, când mă strecuram afară din mansardă, făceam invariabil ocolul Odeonului, mă preambulam sub galeriile sale, beat de frică și de bucurie că o să întâlnesc acolo scriitori. De pildă lângă prăvălia d-nei Gaut. D-na Gaut, deja bătrână, dar cu ochi uimitori, strălucitori și negri, permitea să răsfoiesc cărțile noi din rafturile sale, dar cu condiție să nu i tai foile.

O văd stând de vorbă cu marele romancier Barbey d'Aureville: ea, cârpind un ciorap, autorul lui »Une vieille maîtresse« cu pumnul în șold, »à la Merovingienne«, cu colțul mantalei sale de spadassin, căptușită cu catifea neagră, cu

margină îndoită, așa fel că fiecare să se poată convinge de somptuositatea acestui vestmânt, modest în aparență.

Cineva se apropie. E Vallès. Viitorul membru al comunei trecea în fiecare zi aproape în fața d-nei Gaut, venind din cabinetul »mamei Morel«, unde avea obiceiul să se ducă dimineața, să lucreze și să cetească. Am mai văzut eu mulți alții. Se întâlnesc oameni celebri, să schimb cu ei câteva vorbe, — a fost destul ca să mi inflăcăreze ambiția. »Și eu voiu ajunge« ne zicem, cu încredere. Urcam voios cele cinci etaje, mai ales când răuseam să-mi cumpăr o lumânare care-mi permitea să lucrez toată noaptea, să intruchipez, în lumina ei mică, versuri, începuturi de drame, cari se succedau cu grabă pe foile albe. Îndrăzneala îmi pune aripi; vedeam viitorul deschizându-se mare în fața mea, uitam lipsurile, uitam acel ajun de Crăciun când scriam rime sărguitor, pe când jos petreceau studenții sgomotos, și când vocea lui Gambetta, resunând sub bolta scării, repetată de zidurile coridorului, făcea să-mi tremure fereastra înghețată.

Dar, în strada, mă apucă iarăși vechea frică. Odeonul mai ales, mă umplea de teamă; îmi părea, în tot timpul anului tot așa de rece, tot așa de imponent și înaccessibil ca în ziua sosirii mele. Odeon — Meka aspirațiilor mele, țintă a dorurilor mele tănuite, de câteori mi am reînnoit sfioasele și secretele încercări de a păși pragul august al porții unde intră artiștii tăi.

De câteori n'am văzut intrând, prin această poartă pe Tisserant. În toată gloria lui, cu umerii îndoiți sub manta, cu un aer bosumflat, bățos, imitat după Frideric Lemaitre! După el, braț la

consideră funcțiunea lor mai mult ca o formalitate reglementară de vacanță și nimeni n'ar fi atât de brutal a pretinde ca funcționarul fără concediu să nu plece și el pe vr'o câteva zile în săptămână la Sinaia sau la altă stațiune climaterică. Până și comercianții iau vacanță; ce treabă ar și face ei acasă, după ce pleacă clientela în masă?

De regulă cu începerea anului școlar să sfârșesc și vacanțele politice. Rânduri-rânduri precum au plecat să întorc toți la vetrele lor. Signalul pen'ru deschiderea campaniei politice îl dă însă capul guvernului, întors la post. Imediat ce acesta a pus mâna iarăși pe frânele țării încep a se mișca ca la un mecanism toate clapele număroase a le vieții publice. Firele țesute în taină se deapănă și desdeapănă, se încurcă și se descurcă, și presa de partid, sarbădă în vacanță, debitează zilnic știri, compilate cu multă dibăcie și menite a spori intrigile între adversari și partizani.

Campaniile politice să concentrează la București și în jurul chestiunilor de putere. Și în alte state apusene capitalele sunt centrele vieții publice. Bucureștii nu sunt numai centrul ci și câmpul luptelor, întocmai precum e Parisul pentru Franța întreagă. Provincia joacă un rol foarte secundar în politica României. În realitate nici Bucureștii nu dispune de cuvântul hotărârilor, ci numai un număr restrâns de oameni politici și nepolitici ai capitalei, angajați în lupte. Prima și principala chestiune pentru întreaga luptă politică este »a veni și a rămânea la putere«. Până acum vr'o câțiva ani două partide, așa zise »istorice«, conservatorii și liberalii, mobilizau armatele lor în acest scop și se schimbau în posesiunea puterii.

De prezent s'a ridicat și al treilea concurent, partidul conservator-democrat, care și el aspiră la guvernare. Lupta aceasta după putere se dă în împrejurări neasemănat mai dificile decât o luptă militărească, fiindcă soldații politici nu sunt strânși legați prin o disciplină ca cea militărească.

După ce partidul a ajuns »la putere« se naște o altă chestiune foarte ardentă în mijlocul partidului dela putere, cum are să fie repartizată puterea asupra partizanilor? Șefii partidelor, cari devin copiii guvernelor, își dau toate silințele să fie drepti și echitabili față cu amicii lor politici, să cântărească până la un dram toate meritele și destoiniciile, însă nu s'a născut omul pe pământ, care prin verdictul judecătii sale ar putea să mulțumească și să satisfacă pe toți. Totdeauna unii se vor simți jigniți și neîndreptățiți. Și fiindcă chestiunea repartizării puterii asupra partizanilor nu există numai în centru ci se ramifică în nenumărate fire până la cel din urmă sătuleț al țării, este ușor de înțeles că »a rămânea la putere« este neasemănat mai anevoios decât »a veni la putere«, și că șefii de partid sunt cei mai chinuți oameni de pe fața pământului.

Ei trebuie să-și concentreze gândirea și acțiunea lor asupra problemelor celor mari ale țării, să diriguiască toate astfel ca să rezulte un bine pentru patrie și neam, și în acelaș timp să se ocupe zilnic de toate perturbațiunile câte le poate produce pasiunea omenească în mijlocul partidului, să mulțumească, să împace, să promită, să pedepsească. Dela o vreme nu mai pot fi împăcate spiritele decât prin un singur mijloc: renunțarea la putere și trecerea partidului în opozițiune. În opozițiune nu mai e nimic de rapartizat și partizanii desbinați să unesc iarăși în lupta pentru »a veni la putere«. Cele mai multe guverne n'au căzut pe chestiuni politice ci s'au prăbușit din cauza slăbiciunii partidului, din care eșise.

Viața politică a României este dominată încă de spiritul de partid. Cu atât mai mult trebuiesc însă admirate succesele strălucite, cari s'au obținut, și progresele mari cari s'au realizat sub domnia regelui Carol I.

braț cu Flaubert și sămănându-i ca un frate, Louis Boilhet, autorul lui »Madame de Montarcy, și adeseori contele d'Osmoy, astăzi deputat... Ei scriau atunci câte si trei o mare piesă fantastică, care n'a văzut scândurile niciodată...

În vremea aceasta, isprăvind un volumaș de poezii, făcu-i rolul editorilor, bătu-i la poarta lui Michel Lewy, la Hachette; unde n'am fost? Intram în toate librăriile, vâste ca niște catedrale, unde ghetele mele strigau teribil și cu toate covoarele, făceau un sgomot înspăimântător. Funcționari cu fete burocratice mă examinau cu un aer important și rece.

— Aș vrea să văd pe dl Lewy... pentru afacerea de manuscris...

— Foarte bine, domnule... Vrei să-mi spui numele d-tale?

Și odată zis numele acesta, funcționarul își apropia buzele de unul din oficiile telegrafului; apoi, lipindu-și urechea de celalalt:

— Dl Lewy nu e aici!...

Dl Lewy nu era acasă niciodată; nici dl Ha-

chette; nimeni nu era acasă, mulțămită acestui insolent telefon.

Mai era încă pe marile bulevarde, Librăria Nouă.

Acolo, nu era telefon, nici ordine administrativă; din potrivă. Editorul Jacolet, care scotea atunci volume de câte un franc — o idee a lui — era un omuleț scurt, semănând cu Balzac, dar fără fruntea lui Balzac, totdeauna în mișcare, încărcat cu afaceri și dineuri, agitând mereu în cap câte un proiect colosal și vânturându-și aurul în buzunare. El îmi dădea mereu întâlniri la trei după amiază, la »Casa de aur«.

— Stăm de vorbă — spune el — și iscălim contractul pe un colț de masă!...

Ce farsor! Abia știam unde se află »Casa lui de aur«! Numai frate-meu mă mai încuraja, când veniam acasă, disperat.

Într-o sară, totuși, am dus o noutate mare și o mare bucurie! »Spectateur«, un ziar legitimist, primea să-mi puie la încercare talentul, în calitate de cronicar. Vă închipuiți ușor cu câtă dragoste, cu câtă grije am scris întâia mea cronică;

„Unitatea neamului nostru“

lecții ținute de N. Iorga la cursurile dela Văleni.

— Pentru »Tribuna«. —

Străinii au multe interese față de noi. Interesul Maghiarilor e a ne contesta perzistența pe locurile aceste și a împărți neamul nostru în două pentru a-l putea mai bine stăpâni. Istoricii lor, între cari mai cu stăruință Hunfalvy, au predilecția a căuta mereu influințele ce veacurile de viață istorică au ezercitat asupra noastră. În acest joc de a influințele ei contestă până și latinitatea limbii și originalitatea culturii noastre. Procedul lor e acela pe care l-am avea față de un pictor pe care l-am judeca după ce'l întrebăm de unde a cumpărat vâpseala.

Nu există nimic în ordinea materială a unui popor, care se nu vină din ordinea lui morală.

Orice renaștere pentru un popor vine dintr'un îndelungat proces în ordinea morală a aceluia.

Trebuia să se săvârșească o prefacere adâncă, în lumea sufletească a norvegienilor pentru ca într'o bună dimineață să declare neatârnrarea față de Suedia și să pună steagul lor național în locul celui suedez. Toate aceste s'au întâmplat fără să se verșe măcar un picuraș de sânge, fără ca Suedezii să mai încerce ai mai ținea în lanțurile mai mult de alianță decât de supunere. Zădarnice rămâneau ori-cari atari încercări, căci simțul de naționalitate, de viață independentă a Norvegienilor nu putea fi stărpit decât cu suflarea ultimului norvegian.

Pentru unitatea unui popor limba constituie o garanție, uu temelu sigur. *Orice popor își are sufletul său și sufletul se exprimă în graiu; orice graiu corespunde unui suflet.* Idealul unui popor e ca să aibă acelaș suflet și deci să vorbească aceeași limbă. Interesul nostru în Macedonia e ca să se creieze o unitate de limbă, să se vorbească și la ei aceeași limbă ca la noi, înlăturându-se deosebirile dialectale. Aceste deosebiri dialectale să le păstreze numai știința filologică pentru că de multeori se găsesc cuvinte vechi pe cari le-am dori reînviat și puse în circulație.

Nu se poate face parte dintr'un popor fără ca să nu fii legatari neîntrerupte cu totalitatea lui, cu sufletul lui și cu limba lui. Învățarea limbilor străine trebuie considerată numai ca un mijloc pentru a înțelege opera de valoare a altora. Un popor vorbind generații de arândul o limbă străină își însușește și un suflet străin. Ultimele revolte din Spania au fost provocate pe lângă avântul distrugător al socialismului, pe lângă alte motive și de deosebirea de limbă a spaniolilor din deo-

chiar cu preocupățiunea caligrafică a lucrului!... Îl duc la redacție, e cetit, place, se trimit articolul la cules. Aștept, abia răsufilând, apariția numărului. Hai noroc!... Parisul e răscolit, Italienii au tras în împărat. Suntem în plină teroare, ziarele sunt urmărite, »Spectator« e suprîmat! Bomba lui Orsini îmi distrusese cronică.

Nu mă omorâi, dar m'am gândit la sinucidere.

Și totuși, cerul se milostivi cu mine. Editorul pe care îl căutasem înzadar, îmi căzu dintr'odată în mână. Era librarul Tardieu, în Rue de Tournon, la ușa mea.

El însuși era scriitor și unele din scrierile lui avuseseră succes: *Mignon, Pour un epingle*, compoziții sentimentale, scrise cu cearneală roză. Am făcut cunoștință cu el, întâmplător, într'o seară frumoasă, când mă preambulam în jurul hotelului și el se așezase în fața magazinului. El îmi edită *Amoureușes*. Titlul și exteriorul elegantului volumaș atrăgeau.

Câteva ziare vorbiră de cartea mea și de mine. Timiditatea se spulberă. Mă duceam grav sub

Contra pistruielor și alunițelor

să folosiți

Crema și săpunul de lapte benzoe

original a lui KÁRPÁTI,

fiind unicul cosmetic ideal pentru mâni și față. În câteva zile depărtează pistruiile și toată necurătenia pielii. Comandele de 6 doze se expediază franco. Se poate căpăta dela preparatorul **Kárpáti János farmacist în Arad, Boros-Béni-tér Nr. 15**; precum și dela drogueriile și parfumeriile din Arad. Magazin principal în Budapesta: farmacia Török József Király-utca Nr. 12.

Să nu folosiți și să nu primiți numai cremă de lapte benzoe a lui Kárpáti, prețul 1 cor și săpun de lapte benzoe, prețul 70 fil. Să vă păziți de imitațiuni!

sebite ținuturi, și pentru că nu exista unitatea de limbă care crează o unitate de suflete.

Nu e însă numai limba cea care crează o unitate de suflet, o unitate de vederi și posibilitatea de a trăi împreună. Unitatea de limbă nu o găsim realizată în Elveția și Statele Unite. În cea dintâi interesele economice comune sunt lanțul care leagă pe cetățeni și care naște necesitatea vieții laolaltă a lor. În Statele Unite mulțimea dominează și copleșește cu limba ei. Gazetele aici nu scriu decât în limba engleză, iar cele scrise în altă limbă sunt a celor cari nu rămân pe loc. Deci comunitatea nu o produce numai limba.

Ce face ca oameni răzeși să fie considerați de frății unui singur popor e și trecutul. Din evenimente istorice cum ar fi un război, o răscoală sau alte manifestații sociale un popor își crează comunitatea sa sufletească.

Cu limba unui popor te împărtășești de ce e mai sfânt al lui. Românii macedonenii au mai puține legături de comunitate sufletească, mai puține momente de continuitate istorică cu românimea de pretutindeni. Afară de acești frați istoria reprezintă o unitate absolută în ce privește dezvoltarea noastră. Se poate scrie o istorie a bisericii românești fără deosebire de teritoriu, de dogmă și de confesie atât a fost viața noastră bisericească de unitară. Un singur fir se observă, aceleași legături în tot trecutul vieții noastre bisericești. Nu se poate deosebi la un popor o cultură — care nu poate trăi decât într-o formă organică — de politică și invers.

Toți istoricii ardeleni au simțit nevoia a trata pe toți românii deopotrivă și nu știau însă a resfrânge izbânda câștigată în luptă a unei părți asupra întregului popor.

Dela acești dascăli a plecat și schimbarea care s'a realizat în viața noastră națională prin anii 1880. Conștiința unității noastre s'a manifestat mai ales la mormântul lui Ștefan cel mare prin graiul tinereții în frunte cu Eminescu, Slavici.

Sărăcia ne a împiedecat și atunci a ne manifesta așa cum trebuia la mormântul celui mai viteaz ostaș și domnitor român, dar totuși s'a manifestat

Inrăurirea religiei asupra unității unui neam. Religia poate fi un element de desbinare și un element de unire. În Franța sunt catolici și calvinii. Această deosebire constituie și o deosebire de suflet. A fi calvin înseamnă a avea și o întorsătură de spirit, o grijă de conștiința proprie, iubire și simț de libertate mai dezvoltat. Cu toate aceste deosebiri de confesie aci n'a fost un element de desbinare. Sufletul național e cu mult mai cuprinzător decât să-l sfarme asemenea de-

osebiri. La evrei religia e forma tradiției naționale, e legea vechiului testament, e viață, filozofia și istoria națională; religia e cea mai trainică legătură sufletească pentru poporul lui Izrail.

La albanezi deosebirea de religie înseamnă un moment de desbinare națională. Ei sunt catolici și musulmani. Catolicismul la ei e de proveniență mai recentă, sufletul lor nu s'a putut acomoda noilor forme. Ei nu se pot manifesta solidar din punct de vedere național nici când un român își revendică dreptul de urmaș la tron, care ar fi trebuit se provoace o protestare generală.

Trecere la catolicism se observă și la românii din România, dar această renegare este numai o pecceluire a unei vechi renegări și astfel de românii convertiți e chiar bine dacă i pierdem pentru că și așa nu trăiesc aceeași viață sufletească cu noi. Solidaritatea sufletului românesc n'a suferit nici în urma trecerii la o parte din români ardeleni la catolicism; nația noastră ține mai mult la elementul material al religiei, la deprinderi și ceremonii religioase. Preoții nu erau, în vremea unirei, dogmatici, înțelegem numai se impună tainele, se cețesc slujba și să poarte plete lungi; ei au rămas tot în aceeași credință și aceleași tradiții. Cât pentru cele patru puncte cerute de convertitori subscrierea lor nu însemna o schimbare de credință nici înțelegerea lor sau hotărârea de a le ținea. Uniții din Ardeal trec în România, cercetează biserici fără a li se trezi simțul deosebirii de confesie fără a avea vre o neplăcere din acest lucru.

— *Cultura românească nu poate fi decât una și rădăcinile ei sunt la țară.* Di Tâslăuanu în cele »Două culturi« trebuia să întindă o punte între cele două clase reprezentante a două culturi, dacă pătrundea cea ce voia să scrie. O ice cultură care nu corespunde celei singure românești nu e românească.

Poate să fie o unitate sufletească exprimată în formele culturale superioare și când un popor e despărțit în clasele sociale în țările românești în secolul al XV, XVI nu echivala cu o rupere a unității sufletești. Găci dacă se folosea în clasa superioară limba slavonă, dacă această limbă înlocuia pe cea românească în biserică și în actele de stat ea nu însemna drumul spre sufletul străin, cu ea nu pătrundea credința și obiceiul străin. În biserică limba slavonă era mai mult o vraje; fiind că nu era înțeleasă, presăra un fel de misticism religios în sufletele ascultătorilor creștini.

Actele de stat erau scrise de multe ori de pisarii cari nici nu știau limba slavonă. Intre boieri și țărani nu exista nici o deosebire doar numai în aceea ce privește numărul obiectelor de casă. Religiozitatea boierului nu se deosebia de aceea a

țăranului, felul de a petrece deasemenea era același; vlădica bea împreună cu ceilalți; erau cu toții omenoși și cinștii. Unitatea exista. Hotarele politice n'au însemnat pentru noi cărețătorii, hotare culturale. *Stâlpii de graniță nu sunt înfișți în pământ ci în păcătoșenia și lașitatea noastră de azi.*

Hotarul politic înseamnă azi din ce în ce mai puțin. Atunci când se crează o unitate sufletească o unitate culturală, aceste hotare politice dispar.

Cum s'a făcut despărțirea?

Pe vremea Fanarioșilor în secolul al XVIII era reală aceea unitate sufletească nici era vre-o deosebire de clasă, dacă era, ea poate fi numai de caracter exterior d. e. cum ar fi fost haina la servitori.

Deosebirea internă e cea periculoasă nu se arată nici o izolare nici o deosebire în privința socială, boierul dacă era boier, mare și tare era numai la el acasă, în curtea sa. Nu era cum e azi. Azi Parlamentul are o aparență cu totul democratică și colegială; în el au tot felul de reprezentanți: sunt bogați plutocrați desprețuitori de modă și intelectuali săraci îmbrăcați în lac și frac. Cari sunt însă grijile și preocupările de predilecție ale lor? Unii cirpesc franțuzește, unii vorbesc de alergările de cai, alții despre succesele unor români prin străinătate. Nimic ce e în dat na, obiceiul și în gândul poporului nu e în gândul, în datina și obiceiul lor, a deputaților. Ce aplaudă poporul șueră ei, iar ce șueră poporul aplaudă ei. Se întâmplă ca cel mai mare bețiv se voteze legea antialcoolică.

Când a intrat limba franceză în țară s'a tăiat granițe în sufletul nostru. Cu țăranul elaborarea culturii primitive nu se poate face. Singurul element pe care s'ar putea ridica o cultură națională sunt funcționarii și școlarii, dar aceștia sunt săraci. Clasă de mijloc nu avem și dacă avem aceea ta are alte rosturi, alte preocupări. Contra instrăinării nu se poate aduce nici o măsură deoarece statul îl reprezintă cei instrăinați.

Românii din Bucovina n'au avut curajul să se izoleze în cele naționale.

Românii din Ardeal din vechi timpuri duc o viață patriarhală de »sate și preoți«. Statul recunoaște în preot pe fruntașul conducător. Nobili nu am avut. Secolul al XIX introduce o schimbare și în viața aceasta simplă, atunci s'a început a învăța carte. Profesorii dela început aveau totdeauna înainte originea lor țărănească. Azi se tinde spre titluri, spre funcții spre o cultură străină, se crede în bani și în legături. Astfel s'ar prezenta situația dacă s'ar fi păstrat legătura cu țăranii.

Unii au întemeiat bănci servind interesele ac-

galeriile Odeonului să vad cum merge vânzarea cărții... Și îndrăsnii chiar, în câteva zile, să vorbesc lui Jules Valès! Apărușem...

Trad. de *Tristan*.

Anatole France

Pâinile negre.

Tu tibi divitias stolidissime congeris amplas
Negasque micam pauperi:
Advenit ecce dies qua saevis ignibus ardens
Rogabis aque guttulam.
(Novis stultifere, 1507, fo xix.)

Pe vremea — aceea, Nicolas Nerli era bancher în nobilul oraș Florența. Când toca de liturghie, era așezat la masa de lucru și când suna de vecernie, era încă așezat acolo, și însemna toată ziua țifre, pe tăblițe. El împrumuta cu bani pe împăratul și pe papa. Și dacă nu împrumuta pe dracul, apoi nu l împrumuta fiindcă se temea să n'aibă încurcături cu cel poreclit Necuratul și care se ține numai de vicșuguri. Nicolas Nerli era îndrăzneț și neîncrezător. Adunase bogății mari și despolase mulți oameni. De-aceea era el cinștit în orașul Florența. Locuia într'un palat unde

lumina lăsată de Dumnezeu nu intra decât prin ferestrii; și asta era prevădere, căci casa bogatului trebuie să fie ca o cetate, iar cei ce au din belșug lucrează cu înțelepciune când păzesc cu forța ceea ce au câștigat cu viclenia.

Așa dar, palatul lui Nicolas Nerli era prevăzut cu zăbrele și cu lanțuri. Înăuntru, pereții erau zugrăviți de meșterșugari isteți cari intruseră acolo Virtuțile în chip de femei, patriarhii, profesii și regii Israelului. Covoare întinse print odăi arătau păntăniile lui Alexandru și Tristan. așa cum sunt povestite în romane. Nicolas Nerli făcea să-l strălucească bogăția, în oraș, prin așezăminte cucernice. El ridicase, dincolo de ziduri, un spital, ai cărui pereți, cioplți și zugrăviți până la mijloc, arătau banii pe cari li dădu-se pentru desăvârșirea Sfintei-Maria- cea Nouă, chipul său era atârnat în podul acestei biserici. Era făcut ingenunchiat, cu mâinile împreunate la picioarele prea sfintei Fecioare. Și semăna, — cu tichia lui de lână roșie, cu surtucul blănit, cu obrazul său înecat de îngrășime galbenă. Buna lui nevastă, Nora Bismantova, cu înfățișarea cinștită și tristă, așa fel că nu îi venea de loc să crezi că plăcuse cuiva vre odată, se ținea de cealaltă parte a fecioarei, în umilita prosternare a rugăciunii.

Omul acesta era unul dintre cei dintâi cetățeni

ai republicei; de oarece nu-și ridicase niciodată glasul împotriva legilor, și fiindcă nu se sinchisea de loc de săraci și de cei pe cari atotputernicii zilei îi osândeau la biruri și la surghiun, nimic nu scăzuse în fața judecătorilor, din cinștea pe care și-o câștigase-n ochii lor prin marea lui bogăție.

Într'o seară de iarnă, intrând în palat mai târziu ca de obicei, fu înconjurat, în prag, de câte o ceată de cerșetori, goi pe jumătate, cari întindeau mâna.

El îi luă la injurături. Dar foamea îi făcea sălbatic și îndrăzneț ca lupii.

Ei făcuseră cerc în jurul său și-i ceruă pâine cu un glas plângător și răgușit. Tocmai se apleca să adune pietrii și să dea în ei, când văzu că vine unul din servitori, cari ducea pe cap un coș cu pâini negre, pentru vizitii, bucătari și grădinari.

El făcu semn pitarului să se apropie și încărcându-și amândouă mâinile din coș, asvârli pâinea cerșitorilor.

Apoi, intrând în casă, se culcă și adormi. În somn fu lovit de damba și muri atât de neașteptat; încât se credea încă în pat, când văzu într'un loc întunecat beznă, pe sfântul Michai luminat de niște raze cari îi eșeau din trup.

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristaly gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinările sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calca și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece sor., pachetul se retrimita porto-franco. —

ționarilor. Câți jidani au cumpărat moșii dela românii aduși la săpă de lemn de băncile românești. Sunt femei cari își fac o mândrie vorbind în limbă străină și trăind în societate străină. Un neajuns pentru noi sunt și universitățile din Ungaria unde se capătă convingeri falsificate de unde se întorc tinerii zăpăciți și incurcați.

În situație asemănătoare cu a noastră, a celor din Ardeal se aflau italienii din Lombardia cari au făcut parte din Austria. Drepturile lor erau mai mari decât ale noastre acum; ei aveau școală italiană monetă și limbă oficioasă italiană. Cu toate acestea ei refugiau la cele mai radicale măsuri când era vorba a-și păstra caracterul lor pur italian. Nici o casă din Veneția nu era deschisă pentru ofițeri cari reprezentau puterea armată a statului din care ei nu voiau să facă parte, dacă o italiană se mărită după un străin era ocultă de toți; dacă muzica militară cânta pe piață se retrăgeau cu toții.

Dacă am vrea am putea să urmărim sistemul de rezistență a polonilor. *Mare defect al nostru e că totdeauna ne plângem de guvern, dar îl ascultăm totdeauna.* Să zicem dușmanilor noștri: fiți răi, căci atunci vom putea fi noi buni.

Apponyi despre chestia noastră.

— Conte Apponyi încearcă să se apere față de un italian. —

Am scris ieri că marele ziar italian »Il resto del Carlino«, organul iredentiștilor, se ocupă, prin piana redactorului său, Giorgio Mangianti, în două numere consecutive, de situația românilor din Ungaria, cu ocazia boicotului medicilor. D. Mangianti fiind în Budapesta, s'a interesat de chestia românească. D-sa vorbește cu multă simpatie de memoriul medicilor, despre care spune că »nota vibrantă de un delicat sentiment de reconfortare și de o mare poezie de patrie: sunt medici cari au uitat rigida severitate a frazei clinice pentru avântul unei strofe de cântec patriotic«. Descrie apoi persecuțiile naționale pe cari le suferă românii și termină redând declarațiile ce i-a făcut profesorul dr. Babeș, și cari se acoperă cu cele cunoscute de cititorii noștri. Din aceste declarații, Mangianti scoate concluzia că acu-

zarea de iredentism ungar o aduc românii numai pentru a avea motive să i condamne pentru crima de gândire și de presă.

Dar d. Mangianti, nu s'a mulțumit să se informeze numai în rândurile noastre. Pentru a asculta și »partea cealaltă«, d-sa s'a adresat direct ministrului de instrucție Apponyi, »contra căruia se concentrează cele mai vii atacuri ale presei naționaliste române din București și Ungaria«, zice d-sa.

Bine înțeles că Apponyi a primit pe ziaristul italian după toate regulile »cavalerismului maghiar«. După ce a stat de vorbă cu el o oră în cabinetul său, Apponyi l-a condus în trăsură la congresul medical. Tot timpul au vorbit numai de chestia română. Apponyi a debitat toate minciunile cunoscute; se pare însă, că cu toată amabilitatea sa, el n'a reușit să convingă pe indiscretul întrebător, care a știut să puie obiectivitatea mai presus de vanitate.

Apponyi l-a rugat, înainte de despărțire, să publice cât mai exact declarațiile sale; d-sa o face dar adăogă următorul comentariu:

»În România peste 400 de oameni de știință și de muncă, și de loc politicieni, au părăsit severitatea aulelor universitare și liniștilele aziluri de durere pentru o afirmație compactă și vibrantă de patriotism contra maghiarizării fraților lor.

»Nu e posibil să negăm elocventa semnificare a acestui episod din dureroasa bătălie politică ce se desfășoară aici«.

Prin aceste cuvinte publicistul italian ne-a răzbunat de minciunile ce a fost nevoit să scrie și-i aducem aici mulțămirea noastră pentru aceasta.

Convorbirea care a urmat între ministul ungar și ziaristul italian am rezumat-o ieri. Reținem din ea încă un pasaj pe care ieri nu l'am reproduș. Iată-l

Intrebare. Este exact că 3½ milioane de români au numai 15 deputați și 6 milioane de unguri au 300?

Răspuns. Există nouă milioane de unguri, nu 6, și 2,800.000 de români, nu 3 și jumătate. Ro-

mâni au 15 deputați naționaliști, dar sunt și alții cari fac parte din alte partide.

Intrebare. E adevărat că frontierele Ungariei sunt închise pentru cultura și activitatea intelectuală a României așa că în aceste regiuni universitarii nu-și pot face cunoscute lucrările și rezultatele studiilor lor?

Răspuns. Porțile Ungariei sunt și vor rămânea în totdeauna închise acelu gen de cultură română, care reprezintă un pericol pentru liniștea statului.

Intrebare. D-voastră ați interzis studenților români de a merge la congresul din Iași?

Răspuns. Da, nu voi permite nici odată ca studenții să se adune la congres cu scop politic declarat pentru a forma trădători.

Intrebare. Din răspunsurile D-voastră reiese că chestia cea mai importantă este a limbei și a învățământului ei. Ce criteriu a inspirat și va inspira?

Răspuns. Aici ministrul a spus că individual, ori-cine se poate servi de limba lui, în școală, biserică, în relațiile personale și până la un punct și în cele municipale. În mod colectiv însă, statul nu poate concede nimănui acest drept, căci ar fi o sinucidere și noi nu vom face doctorului Babeș și celorlalți agitatori plăcerea de a ne sinucide.

Acestea sunt, în esență meșteșugitele declarații ale lui Apponyi în marea chestie a românismului din Ungaria. Nu vrem să le combatem; ținem numai să relevăm că, după d-sa, e drept ca cineva să fie condamnat pentru că »a protestat viu și în mod nedemn contra dispozițiilor unei legi«. Atunci ce ar merita d-sa, care calcă chiar legile?

Și ținem să mai relevăm că:

D. Apponyi nu îndrăznește să afirme că există o mișcare iredentistă. Tăgăduiește că mișcarea națională ar avea vre o importanță, — și totuși își îndreaptă fulgerile asupra ei, vorbește de viitorul amenințat de sinucidere, etc.

Apoi:

Face jonglerii de cifre pentru a acoperi rușinea că românii sunt împiedicați de a avea reprezentarea numerică firească în parlament.

Recunoaște că porțile Ungariei sunt închise pentru cultura română.

Mărturisește că a interzis studenților de a lua parte la congresul din Iași și nu se rușinează să mintă că acel congres are caracter politic.

Recunoaște în fine, că, jonglind iarăși cu vor-

Arhanghelul, cu cumpănă în mână, încărcă terezile.

Recunoscând în partea cea mai grea giuvaericelele văznelor pe care le ținea amanet, mulțimea zimților de poli, oprii pe nedrept, și câștiga bani de aur foarte frumoși, pe cari numai dânsul îi avea, fiindu-le câștigat prin uzurare ori înșelăciune, Nicolas Nerli văzu că viața lui, implinită de-acum, cântărea sfântul Mihai în clipa aceea, în fața lui. Se îngrijoră.

— Messer san Michele, zise el, dacă pui de-o parte tot ce am câștigat în viața mea, pune de cealaltă, te rog, frumoasele așezăminte prin cari mi-am dovedit cu prisosință mila. Nu uita nici biserica Sfintei Maria cea-nouă, la care am ajutat cu o treime, nici spitalul de dincolo de ziduri, pe care l-am clădit pe de-antregul.

— Nu te teme, Nicolas Nerli, răspunse arhanghelul. N'am să uit nimic.

Și cu mâinile lui slăvite, el puse în terezia cea mai ușoară biserica Sfintei Maria cea-nouă și spitalul cu pereții ciopliți și zugrăviți. Dar terezia nu se aplecă de loc.

Bancherul căzu într-o mare nedomnire.

— Messer Sfinte Mihai, mai zise el, ia bagă bine de seamă. N'ai pus de partea aceasta a cumpenei nici frumosul meu cristelnic dela Sfântul Ion, nici amvonul dela Sfântul Andrei, unde botezul Domnului nostru Isus Cristos e făcut aidoma. E un lucru care m'a costat foarte scump.

Arhanghelul puse amvonul și cristelnicul de-a-supra spitalului, în terezia care nu coboră deloc. Nicolas Nerli începu să și simtă fruntea scaldată într-o înădușală rece.

— Messer Arhanghele, întrebă el, ești îndreptățit că balanțele d-tale sunt potrivite?

Sfântul Mihai răspunse surâzând că nu sunt făcute de loc pe calapodul cumpenelor întrebunțate de precupeții din Paris și de zarafii din Veneția, că umbliă foarte bine.

— Daa! suspină Nicolas Nerli, tremurând; așadar, biserica asta, amvonul ăsta, spitalul acesta cu toate paturile sale nu cântăresc mai greu ca un fir de paie, ca un fulg de pasăre!

— Precum vezi, Nicolas, zise Arhanghelul; pân'acum, greutatea nedreptăților d-tale întrec cu mult povara ușoară a faptelor d-tale bune!

— Așa dar am să mă duc în iad, zise Florentinul.

Și dinții îi clănțăneau de groază.

— Răbdare, Nicolas Nerli, mai zise cerescul măsurător; răbdare, căci n'am isprăvit. Ne mai rămâne asta!

Și binevestitorul Mihail luă pânile negre pe cari bogatul le aruncase în ajun cerșetorilor. El le puse în terezia faptelor bune, care coborî repede, câtă vreme cealaltă urca, și amândouă terezile se făcură una. Cumpăna nu atârna nici în dreapta nici în stânga și acul arăta desăvârșita potrivire a celor două încărcături.

Bancherul nu-și credea ochilor.

Slăvitul archangel îi zise:

— Uite, Nicolas Nerli, tu nu ești bun nici pentru rai nici pentru iad. Pleacă! Reîntoarce-te'n Florența! Inmulțește în oraș pânile astea, pe cari le-ai dat cu mâinile tale, noaptea, fără ca nimeni să te vadă și vei fi mântuit. Fiindă cerul nu se deschide numai hoțului care se pocăiește și păcătoasei care a plâns. Mărinimia lui Dumnezeu e nesfârșită: ea va scăpa chiar pe un bogat. Fil tu acela. Inmulțește pânile pe cari le vezi în cântarul meu. Du-te!

Nicolas Nerli se deșteaptă în patul său. El hotărî să urmeze sfatul Arhanghelului și să inmulțească pânile săracilor, ca să între în împărăția cerurilor.

În timpul celor trei ani pe cari îi petrecu pe pământ după întâia sa moarte, el fu milostiv cu nenorocii și mare filantrop.

Iosef Müller & Comp., Mediaș-Medgyes. Birou tehnic și întreprindere de zidit pentru zidire de beton și beton de fier; depozit de lucrări de ciment.

Primește și pregătește tot felul de construcțiuni de beton de fier: așezarea de padimente fără închieturi, depozit stabil de țigle pentru acoperit din ciment, barere pentru trepte, plăci de ciment, și pietrii-beton pentru fântâni.

bele »individual« și »colectiv«, interzice de fapt unor întregi popoare băștinașe de a-și vorbi limba.

Și astfel crede d. Apponyi că va atrage de partea sa pe nobila națiune italiană, crescută în principiile garibaldiene?

Cea mai bună dovadă că se înșală este că n'a reușit să convingă nici pe publicul care l'a interviewat, după cum se vede din comentariul său, amintit mai sus.

Adunarea generală a „Societății pentru fond de teatru“.

»Societatea pentru fond de teatru român« își va ține *adunarea sa generală* în *Alba-Iulia*, în zilele de 6/19 și 7/20 Septembrie 1909. Invităm la această adunare generală pe toți membrii fondatori, pe viață, ordinari și ajutători ai societății, precum și pe toți linevoitorii ei și sprijinitorii culturii românești. Brașov, la 4 Septembrie n. (22 August v.) 1909. *Virgil Onițiu* m. p., vice-president. *Dr. Iosif Blaga* m. p., secretar.

Programa: În ziua primă: Duminică, la 6/19 Septembrie 1909. 1. Deschiderea adunării generale. 2. Alegerea a doi notari pentru ședințele adunării. 3. Prezentarea raportului general al comitetului asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă, precum și a rapoartelor de casă. 4. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea raportului general al comitetului. 5. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea rapoartelor de casă și a socotelilor. 6. Alegerea unei comisii de 5 membri, cari în înțelesul §-ului 5 din statutele societății, vor înscrie membri noi, — fundatori, pe viață, ordinari și ajutători. 7. Cetirea conferențelor corăspunzătoare scopului societății, anunțate președintelui înainte de adunare. 8. Inchiderea ședinței.

În ziua a doua: Luni, în 7/20 Septembrie 1909. 1. Deschiderea ședinței la orele 10 a. m. 2. Cetirea sumarului ședinței precedente și verificarea lui. 3. Raportul comisiei pentru înscrierea de membrii noi. 4. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului casierului. 5. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului. 6. Determinarea locului, unde se va ține adunarea generală pentru anul 1910. 7. Alegerea unei comisii de 3 membri pentru verificarea sumarului din ședința a II-a. 8. Inchiderea adunării.

In jurul descoperirii polului.

Abia și-au luat sborul discuțiile însuflețite pentru descoperirea polului și au și fost acoperite de tumultul izbucnirii dușmănoase a celor doi rivali și a partizanilor lor. Îndeosebi Peary, nu cunoaște margini în atacurile contra lui Cook, despre care susține mereu că nu a ajuns polul Nord. Exploratorul Cook da prea puțin însemnătate calomniilor ce i-se aduceau, acum însă a pășit cu energie contra atacurilor îndreptate asupra lui. Nu se știe unde are să se oprească această hărțuire nedeamnă de oameni cari se pretind, cum e Cook și Peary. Bine înțeles totul atârână de felul cum își vor ști proba — fiecare în parte — cele susținute de el, înaintea lumii științifice.

Atacurile lui Peary.

A făcut mare senzație o telegramă a lui Peary adresată unui ziar american în care zice că, cele susținute de Cook nu trebuiesc luate în serios deoarece acesta n'a ajuns polul, căci a trecut foarte puțin înainte peste uscat, după cât mărturisesc chiar acei doi exchimoși pe care i-a avut el cu sine.

Față de aceste atacuri Cook și-a păstrat sângele rece, fiind de credință că ele nu pot pleca dela Peary care e absent și vor fi desigur niște bârfeli ale răuvoitorilor. Cook a declarat că, până când Peary nu se va pronunța hotărât contra lui, orice atacuri i-s'ar aduce nimic nu l-ar putea atrage într'o polemică.

Părerii asupra firei lui Peary.

Directorul coloniilor daneze *Weissart*, care e bun prieten cu Peary, întrebând asupra caracterului prietenului său a spus că Peary dispune de o energie de fier, dar să poartă ca și când el ar fi luat cu chirie, cel puțin, ideea descoperirii polului, în această chestie el nu admite nici o concurență. E sigur că dacă Peary ar fi aflat pe Cook la pol l-ar fi împușcat fără remușcare. Peary în toate expedițiile sale are greșeala că totdeauna ia prea mulți oameni cu sine.

Plecarea lui Cook.

Cook va pleca azi la Bruxelles, înainte de plecare însă va ține o conferință la academia de științe, care l va numi doctor onorar. Se așteaptă ca la această conferință Cook să aducă probele — pe care lumea le-a așteptat zadarnic în prelegerea de mai înainte. După știrile aduse de ziare, Cook ar fi trimis o telegramă directorului observatorului din Bruxelles că nu-și va mai ține conferința, căci e hotărât ca prin Hamburg să se întoarcă cât mai grabnic acasă. Din Copenhaga a trimis o telegramă și ziarului »New York Herald«, în care își dă expresia bucuriei sale pentru succesul lui Peary, și pentru gloria incontestabilă a Americii, prin recordul duce exploa-

Faptul că Peary a ajuns pe din altă parte la polul nord, are deosebită însemnătate căci face cunoscut regiunii neexplorate până acum.

Din Străinătate.

Creta trece sub dominațiunea engleză. În urma complicațiilor internaționale provocate de chestiunea cretană, presa engleză a început să ventileze ideea unui schimb ce s'ar putea face între Marea Britanie și Turcia: cea dintâi să retrocedeze sultanului insula Cipru, iar Turcia să-i cedeze Creta. Ziarul »The Nation«, ocupându-se mai de aproape de această chestiune, susține necesitatea acestui schimb.

»Anglia — spune gazeta — nu trage mari foloase din posesiunea Ciprului. Întâi, pentru că administrațiunea lui e prea costisitoare; al doilea, pentru că organele acestei administrațiuni sunt foarte impopulare în insulă. N'ar perde, ba ar câștiga dacă o-ar înapoia Turciei și ar primi în schimb Creta.

»Dacă, la congresul din Berlin, Disraeli a ținut să se dea Angliei Cipru, e că considera ca o necesitate posesiunea acestei insule pentru crearea unei baze de operațiuni navale contra unor eventuale veleități ale Rusiei în Asia-mică. Astăzi însă motivul acesta nu mai subsistă.

Răscoala albanezilor. O telegramă din Ueskueb anunță: Albanezii din împrejurimile localității Guna s'au resculat. În cercurile oficiale nu se dă o deosebită importanță acestei răsvrățiri, pentru că populațiunea nu formulează nici o cerere, iar insurecțiunea se consideră numai ca un act de fanfaronadă a claselor de jos. Comitetul tinerilor turci e de părere că guvernul trebuie să reprime cu cea din urmă energie agitațiunea din Albania.

Din Rusia. În timpul din urmă s'a constatat în imediatul antaraj al țării, prezența unui nou personaj, al cărui rol merită să fie observat mai de aproape. E vorba de un călugăr, Teofil, care firește e partizanul reacțiunii. În scurtă vreme el a câștigat o afluență foarte mare asupra împăratului. Zilnic vorbește la telefon cu camerierul

personal al suveranului și are înținare liberă la orice oră din zi și din noapte la castelul din Terhof

Partidul reacționar exploatează această favoare particulară de care se bucură călugărul deoarece țarul îi cere acestuia adesea sfatul, pe care-l urmează întocmai. Deocamdată monahul a intervenit și obținut sprijinul moral și material al lui Nicolae II pentru întreprinderile cu caracter filantropic, dar sunt simptome că dânsul nu va întârzi să se demaște agitând pe terenul politicii militante. Călugărul Teofil, executând instrucțiunile extremei drepte, a cărui unealtă este, a și început să-l submineze pe primul-ministru Stolypin și a început să indispuie pe țar în contra lui.

În deosebi, dela siurghinirea lui Lopușkin, situațiunea șefului guvernului e mult zdruncinată. În cercurile Curței i-se impută că în cazul fostului director al departamentului poliției, Stolypyn călăuzit numai de gândul de a și salva propria pozițiune, a mers prea departe cu asprimea. Monarhul a mai intrigat pe lângă țar, arătându-l pe primul ministru că e prea indolent în politica sa finlandeză. Călugărul Teofil, despre care se poate spune că va juca un rol covârșitor în evenimentele politice ce se vor desfășura în Rusia, se va duce peste puțin la Livadia, fiind invitat personal de către împărat.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 9 Septembrie n. 1909.

— **Din cauza sfintei sărbători de Sâmbătă, Tăierea capului sfântului Ioan, ziarul nostru va apare numai Luni la orele obișnuite.**

— **Manevrele din Moravia.** Se anunță din Grossmeseritsch că Majestatea Sa a examinat cinci ore de-a rândul, fără întrerupere manevrele militare, întretinând o discuție foarte animată cu împăratul *Wilhelm*, moștenitorul de tron și șeful statului major, *Konrad*. Mișcările armatei le-a observat cu o deosebită atențiune și de trei ori a urcat o colină din apropiere, de unde putea examina întreg terenul exercițiilor. Pe vârful colinei au fost primiți de moștenitorul de tron care le-a dat lămuriri asupra pozițiilor militare. Împăratul Germaniei a arătat un deosebit interes față de armată și însoțit de șeful statului major german *Moltke*, cu harta în mână au început discuția asupra stărilor militare. La această discuție a luat parte și moștenitorul. După dejun împăratul german s'a despărțit foarte călduros de monarhul nostru și s'a dus să facă inspecția trupelor, despre cari s'a pronunțat în mod foarte favorabil. Împăratul a mai vizitat apoi inovațiile introduse în armată, mitraliezele și stațiunea de telegrafie. La cinci ore s'a înapoiat la castel însoțit de uralele mulțimei.

— **Chestiunea convenției austro române.** Ni se scrie din Viena: »Neues Wiener Tageblatt«, sub titlul »Periclitarea intereselor noastre în Balcani«, publică un foarte lung articol, din care extragem pasagiul privitor la necesitatea ratificării convenției cu România. Ziarul se exprimă textual:

Nu e de mai mică însemnătate ca încheierea unei convențiuni cu Serbia, ratificarea definitivă a tratatului comercial cu România, — chestiune pe care parlamentul a lăsat o nerezolvată. La întrunirea sa, la toamnă, Reichsrathul va trebui să-i dea prioritate față de celelalte proiecte la ordinea zilei. E drept că exportul nostru în România, din punctul de vedere al politicii vamale, nu e în suferință în comparație cu concurența, dar o mai îndelungată amânare a punerii în aplicare a convenției cu România — care ne oferă oare-cari înlesniri — ar putea să ne facă să resimțim o reală pagubă pe terenul activității economice.

— **Ministru prezidint englez și sufragetele.** *Asquith* nu are liniște nici la țară de sufragetele cari luptă pentru dreptul de vot al femeilor. Din Londra vine știre că ministrul *Asquith* a fost petrecut cu înjurături până la biserica satului — unde-și petrecea vara — de sufragetele

manifestante. Înaintea locușului ministrului sufragetele au înscenat o manifestație foarte animată și iau spart toate ferestrele localului. Se spune că ministrul în drumul său spre biserică ar fi fost bătut de sufragete.

— **Conferențele din Budapesta.** Între competențele partidelor politice ungurești au loc de prezent număratoase conferențe în vederea deslegării crizei. Ministrul Kossuth a primit ieri vizita ministrilor Wekerle și Apponyi. Wekerle l-a comunicat lui Kossuth proiectul ce va prezenta monarhului asupra rezolvirii crizei și a bugetului pe anul viitor. Între Apponyi și Kossuth, se crede că s'a stabilit un acord cu privire la atitudinea partidului independist în fața deciziunilor ce se pot aștepta din Viena.

— **Adunarea generală a Asociației secției Săn-Miclăuș.** Se aduce la cunoștință publică, că adunarea generală a secției Săn-Miclăuș-mare al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român se va ține în 6/19 Septembrie la orele 11 a. m. în comuna Igrăș cu următoarea ordine de zi:

1. Cuvânt de deschidere al directorului departământului. 2. Raportul comitetului cercual. 3. Raționamentul casierului pe anul 1908. 4. Creșterea bugetului pe anul 1909. 5. Disertații și eventuale prelegeri publice. 6. Propunerea comitetului pentru crearea unui regulament intern al agenților comunale. 7. Propuneri conform §-ului 42 p. 7 al statutelor. 8. Alegerea directorului și a comitetului cercual pe un termen de 3 ani. 9. Încheierea adunării. Invităm deci pe toți membrii Asociației și întreg poporul român la această adunare. Pentru comitet: *dr. Nestor Oprean*, direct. secțiunii. *Atanasiu Lipovan* inv., notar.

— **A murit Harriman.** Harriman, regele căilor ferate din America, a decedat, ieri, subit în New-York. Harriman care era în etate de 61 ani, era tot bolnăvicios în anii din urmă. A căutat să se lecuiească și în Europa. Abia sunt câteva săptămâni de când, după o lungă cură, s'a înapoiat în țara sa, de unde acum ne vine vestea morții sale. Decedatul era un om de energie și voință de fier. A fost unul din fabuloșii miliardari americani. Prin moartea lui multe operațiuni financiare sunt împiedecate în cursul lor.

— **Moartea tragică a aviatorului francez Lefebvre.** Aviațiunea își are deja jertfa sa. Dintre eroii cuceririi aerului, unul a sfârșit cu sângele său izbânda epocală a tehnicii moderne. Tânărul inginer francez *Lefebvre*, a făcut pe aerodromul de la Juvissy, alături, o încercare de zbor cu un biplan Wright, la o înălțime de 10 metri. De dată a căzut jos, cu o forță așa de mare, că în cădere și-a zdrobit capul. În toată graba a fost ridicat și transportat la o ambulanță sanitară. Ajutoa ele ce i-s'au dat au fost din neorocire zadarnice. După câteva minute sârmanul aviator — care n'avea decât 31 ani — a succumbat groaznicei sale răni. Cauza accidentului se atribuie unei subite opriri a motorului. În cădere mașina de sburat a fost făcută în bucăți.

— **Aeroplan sau dirijabil?** Se cunosc ultimele accidente, întâmplare dirijabilului german *Zeppelin* și celui francez *Republique*. Aceste accidente au făcut pe mulți să se întrebe dacă or să mai conteze dirigiabilele în viitor, și dacă viitorul n'are să fie numai al aeroplanelor. Cunoscutul aviator *Farmen*, învingătorul dela Bét-heny a făcut următoarele declarații unui ziarist francez:

— «Precum știți, nu mă ocup de loc cu dirigiabilele, dar trebuie să vă mărturisesc că n'am avut niciodată mare încredere în ele; dimpotrivă, zilele acestea, excursiunile m'au emoționat adânc și mi-au întărit și mai mult convingerea în privința valorii lor.

»După părerea mea, dirijabilul afară de câteva mici modificări ale amănuntelor, a dat tot ce putea să dea. Aparatele sburătoare mai ușoare ca aerul, vor rămânea întotdeauna la bunul plac al curenților atmosferice. Pe de altă parte dirijabilul va fi învins, fiindcă nu e practic de loc. Construirea lui costă prea scump; tot așa um-

flarea și desumflarea lui, după o ascensiune importantă. Aeroplanul, cu toate că e abea proaspăt, poate lupta împotriva vânturilor de 40—45 kilometri pe oră. Stricăciunile sunt neînsemnate, și se pot repara ușor și repede. Săptămâna dela Reims a dovedit aceasta cu prisosință. Am să mai adaug, că aviatorii au mai multă siguranță decât aieronauții. La Reims n'am avut să ne plângem de nici un accident și cu toate acestea, câte nebunii nu s'au făcut!

»În fața acestor lucruri, nu cred că e temerar să afirm superioritatea aparatelor mai grele decât aerul.

Întrebat dacă aeroplanul va fi într-o zi corabia aeriană pe care ș-o închipue Jules Verne că transportă călători; — *Farmen* a răspuns:

»Așa cum mi-l închipui eu, aeroplanul are să transporte trei, patru persoane și dacă se stabilește un serviciu de locomotive aeriană, numărul aeroplanelor va compensa mărimea și capacitatea visatului vapor aerian. Deocamdată, îmi închipuiesc două feluri de aeroplane: unul cu mare viteză (expressul) și de mici dimensiuni, iar celălalt cu o suprafață mare și cu viteza mică.

»Nu uitați însă că aeroplanul este bicicleta aeriană, tandemul dacă vreți, — dar atâta tot!...

— **O fabulă nouă.** Dacă răposatul Lafontaine sau Grigore Alexandrescu al nostru ar fi trăit azi, ar fi avut un bun subiect de fabulă. Ascultați faptele:

Coloniștii uneia dintre cele mai importante posesiuni fanceze, Ouganda (Africa) au semnat o petițiune, cerând »protecțiunea leului«. Ei cred că acest formidabil mănăcător de carne îi va scăpa de tot felul de vânat care se înmulțește neîncetat acolo și le strică sămănăturile.

Coloniștii cer să se oprească vânătoria de lei. Până acum, orice »nemrod« putea să vâneze lei fără să plătească nici o taxă. Numai pentru erbivore: elefanți, rinoceri, gazele etc. se plătea 1200—1500 franci pe an, și încă, numărul capetelor de vânat era limitat cu rigoare. Dar, nevinovatele animale, protejate în felul acesta, s'au înmulțit atât de mult, încât e nevoie acum de intervenția »leului exterminator«...

...Iată o întâmplare care nu-i nici decum banală sau lipsită de spirit, — pentru un fabulist.

— **Un vestiar original.** La Metropolitan Theater din Glasgow (America) s'a înființat un nou fel de vestiar. Pe lângă pălării, bastoane, pardesieri, umbrele și galoși, vizitatorii teatrului mai pot depune acolo, în schimbul unui număr, pe copiii de țâță aduși de mamele lor. Nu vă speriați și nu rideți.

Doritor să ușureze mamele distracțiunea la teatrul său, directorul lui Metropolitan Theater s'a gândit că n'ar fi rău să înființeze acolo un »nursery«, pus sub îngrijirea unei doici, căreia mamele își încredințează pruncul la intrare. Localul acesta e despărțit de restul teatrului prin două rânduri de uși, cari opresc țipetele pruncilor să turbure reprezentația. Pecând mamele ascultă plesa, copiii se distrează în leagăne: iar între acte, mamele iubitoare vin și-și aiăpțează pruncii...

Foarte simplu și mai ales, foarte practic!...

— **Doi pictori și natura.** Corot, celebrul pictor de peisagii, e iarăși la modă în Paris. El copia natura respectuos, dar știa că o copie nu trebuie să fie literală, servilă, ci trebuie interpretată. Își luase ca »motto« cunoscuta vorbă a lui Delacroix: Natura nu e decât un dicționar...

Courbet, dimpotrivă, era mult mai puțin fin decât Corot și pretindea că trebuia să te supui naturii, neadăugându-i nimic. (Aceasta însă nu împiedeca pe marele Courbet să fie în același timp un idealist).

Într-o zi, Courbet și Corot se găseau împreună într-o pădure din Saintogne. Courbet propuse lui Corot un »math«:

»Să pictăm amândoi ceia ce avem sub ochi! Zise el. Cei doi prieteni se așezară în fața unei hori de castani, cu o cărare în fund. După un ceas și jumătate, Courbet zugrăvise cu o admirabilă fidelitate, aleia și castanii. Corot, răutăcios, pictase un mic lac argintat și două niimfe dansând.

«Uite ce-am văzut eu, — adăugă el, rîzînd. Courbet nu înțelese că Corot îi dăduse o strașnică lecție de estetică...

— **Moda la Paris.** Bietul om e învățat să se obișnuiească cu toate bazaconiile din lume. Contemporanii noștri nu mai rămân deci surprinși în fața uriașelor tufișuri, clopote, »abat-joururi«, aeroplane și alte dirigiabile, pe cari le-au purtat cucoanele în cap, în anul de grație 1909.

— Așa o să fie pălăriile din 1910! spune un actor!

Intervievând o modistă, am aflat că actorul dela Cigale n'avea dreptate. Pălăriile cari vor începe să se poarte la iarnă în Paris, vor avea forma de »tocă«. N'or să mai piară frumoasele capete subțel, ci ochii or să strălucească neacoperiți, iar părul își va putea arăta culoarea (naturală ori nu, — nu e treaba noastră).

Marginile vor fi ridicate pe trei sferturi. Toată istoria Franței va părănda. Vom avea (adică vor avea cocoanele) toca Ludovic XI și toca Henri II, marchizul Ludovic XVI și cavalerul Carol I. Cu rochia din evul mediu, cu coafura »empire« și cu pantofii Richellen, — are să fie o adevărată înviere a trecutului.

Doamnele cari o să se mai încumete să poarte pălării mari, și-le vor face din califea, fetru și melusină, le vor împodobi cu pene de struț și paradis, le vor găti și cu câteva răsade de flori și iarbă, ca să aibă ce paște struții și paradisele. Uf!...

În orice caz (și la pălăriile mici și la cele mari) un lucru o să rămână neschimbat: acele și prețul.

Da, doamnelor!... Acele de pălării vor fi tot atât de mari ca și până acum, iar prețul lor, arzându-l focul, n'o să scadă ni i el!

Felurimi.

Emile Faquet și animalele. Lui Emile Faquet, prințul criticii, nu-i place Voltaire, dar îi plac animalele. Într-o scânteietoare cronică, pe cari le-o consacră într-o revistă ilustrată, vorbind despre cartea lui Lautard, »La Zoophile«, el scrie:

»Iubiți animalele; și cum mamamuchi ura dlui Jourdin să aibă puterea leilor și înțelepciunea șerpilor, vă urez să aveți prevederea furnicei, virtuțile familiare ale rândunicei, virtuțile civice ale albinei, bunătatea cânelui și grația tuturor animalelor tinere; fiindcă animalele tinere, sunt însăși grația și surâsul naturii.

Despre animale, Bossuet a spus o vorbă celebră:

»Animalele au rămas în starea lor naturală și, ca să zicem așa, în inocența lor. Ele ne sunt mai priincioase decât conversația cu oamenii«. Și Rousseau a fost prieten al dobitoacelor.

Faquet citează cunoscutul dialog dintre un filosof și un meloman.

— E dobitoc câinele!... — zise filozoful.

— Da, nu-i place muzica!...

— E și mai dobitoc!...

— De ce?

— Fiindcă iubește pe om!...

În sprijinul acestei simpatii pe cari marii oameni o arată animalelor, și în special câinilor vine și vorba poporului:

— »Când a făcut femeia, Dumnezeu a stat puțin pe gânduri și a făcut câinilor ca să consoleze pe om«...

Economie.

Vremea e foarte nestatornică. Eri era încă răcoroasă și azi deja iarăși avem căldură caniculară. Nestatornicia asta a vremii se va resimți fără îndoială în situația agricolă. Cursul afacerilor de bucate e constant.

Piața de bucate din Aradul-nou.

10 Septembrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 1500 mm. . .	12'80—13'20
cucuruz 200 mm. . .	7'90—
orz 100 mm.	8'70—8'80
ovăs 300 mm.	6.80—6'90
secară 300 mm.	6.40—6'80

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg

Dudás Sándor

cojoacă în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregăciște tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânărie, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, coliere, manșoane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 7 Septembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K.	35—28 K.	70 fil.
Din comitatul Albei — — —	28 »	15—28 »	60 »
De Pesta — — — — —	28 »	45—28 »	80 »
Secară de calitate I. — — —	19 »	50—19 »	65 »
Secară de calitate mijlocie	19 »	30—19 »	50 »
Orzul de nutreț, calitate I.	15 »	20—15 »	60 »
Ovăs de calitate I. — — —	15 »	50—15 »	80 »
Ovăs de calitate a II. — — —	15 »	—15 »	40 »
Cucuruz — — — — —	15 »	50—15 »	70 »
Bănățnesc — — — — —	28 »	55—28 »	95 »
De Bacica — — — — —	28 »	55—28 »	95 »

BIBLIOGRAFII.

„Nu m'abandona!” Romanță pentru voce și piano aranjată de A. Bena profesor, Sibiu. Cuvinte de Dr. Vasiliu. Prețul 1.20 plus 5 fileri porto. Se poate comanda prin autor.

Curs practic de limba maghiară pentru școlile primare întocmit pe baza art. de lege XXVII din anul 1907 de Ioan Dariu, director școlar și Erdődi János, subinspector școlar regesc. Partea III-a, pentru elevii din anul al III-lea de școală. Editura librăriei Ciurcu, Brașov, 1908. Prețul 60 fil.

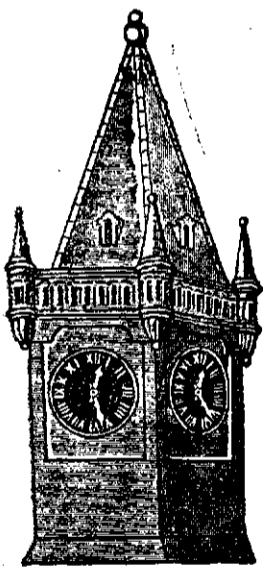
Poșta administrației.

Ioan Neagu. Gladna. De aici merge ziarul regulat. Am făcut arătare și la poșta din Făget.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” Institut tipografic, Nichin și cons.

Fond. în a. 1891.

Cele mai bune
**Oroloage
de turn**

le pregătește

NADLER A.

urmașul lui

LEUTWYLER F. E.Budapesta, VII.,
strada Kazinczy 28.

Execută și invențiuni.

— Preț-curent și prospect gratuit. —

Acei cari se vor provoca la ziarul „Tribuna” primesc favor.

Un candidat de avocat român

— cu praxă —

află aplicare momentană. Doritorii să se adreseze la cancelaria avocatului

Dr. Romul Velici, Arad.

Un „COMMIS” român

Inteligent cu dexteritate deplină în branșa **băcăniă și delicatose**, cu cunoștința perfectă și a limbilor germane și maghiare — se angajează imediat sub condițiuni favorabile la firma

N. Onițiu,
băcănie și delicatose
Sibiu (Nagyszeben).

AVIS!

În cancelaria avocațială a subscrisului
află aplicare momentană

Un candidat de avocat.

Cei cu praxă sunt preferiți. Cu deosebire stimă: **Dr. Hariton Pralea** avocat, Sărkány, Fogaras megye.

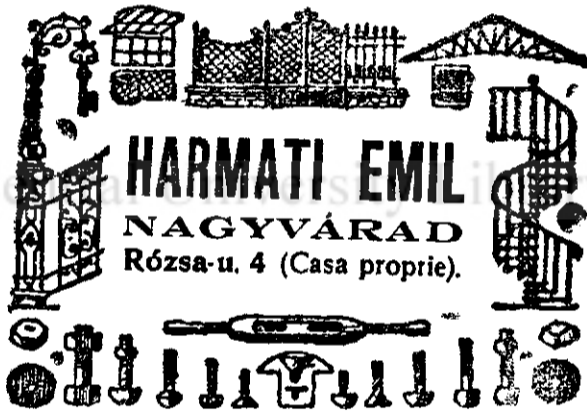
„Wällischhof”

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, 1 oră și jum. depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă.

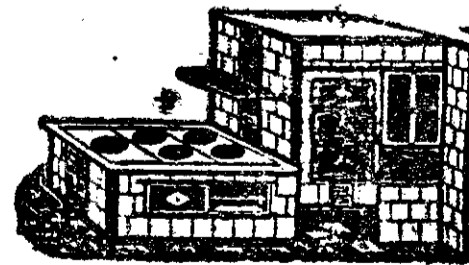
Posta și Telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien)

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Atelier de lăcățerie și tescut, fierărie etc

Pregătește tot felul de lucrări cu fier pentru zidiri și lucrări de lăcățerie și anume: ventilatoare patentate la ferestri, închizători, parasoale, porți cu gratii patentate ce se pot constrânge și întoarce în laturi, șaluzine de scânduri sist. Esslingen, șaluzine de oțel și de pânză, pregător specialist de vetre de fier, vâlăle pentru adăpatul porcilor și a

stalație electrică.

Nrul telef. 355.

vite-
lor,
apa-
duct și
lucrări
de in-

Specialități de haine preoțești și bărbătești.

IOSIF DRAGANatelier de croitorie engleză
„ pentru domni ”

Oradea-mare - Nagyvárad

Nagy Sándor - u. 1.

(Lângă prăvălia Cziller).

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a on. inteligențe românești din Oradea-mare, com. Bihorului și din comitatele vecine. Executare elegantă, conform gustului și după modele. Specialități de material englez, s oțian, de Reichenberg și din țară. Condițiuni de plătere favorabile, după modul din străinătate. În provincie la dorință — — merg personal. — —

AVIZI!

Telefon pentru oraș și comitat 534.

Am onoare a aduce la cunoștința mult prețuiților mei mușterii, precum și on. public, că pentru sezonul de toamnă și iarnă asortimentul meu de haine pentru bărbați și copii

deja e complet. Pentru aceia rog atât pe onorații mei mușterii, nu altfel și Onor. public ca înainte de a se prevedea cu vestiminte pentru toamnă și iarnă, se binevoiască a face o privire în bogatul meu magazin de haine (sub teatrul orașului), ca să-și câștige fiecare convingerea, că toate hainele comandate la mine, bucată de bucată au cel mai bun și mai estetic croi — și pe lângă posibilitate, pe lângă cele mai moderate prețuri ajung în mâinile cumpărătorilor.

Magazinul meu e abundanț provăzut cu tot felul de haine de toamnă și de iarnă, nu altcum cu pardesii și paltoane, blane (bunzi de orașe și călătorie, precum și tot soiul de blănării.

Paltoane preoțești à la Șaguna, asemenea pardesii pentru preoți, încopciate până sus, numai în magazinul meu se află.

Asortiment uriaș de haine și paltoane trănice pentru băieți de toată etatea.

Toate hainele gata la dorință se îndreaptă și acomodează conform poziției corpului.

Comandele din provincie se execută la moment.

Se roagă pentru părtinire:

Moskovitz Zsigmond

Arad — palatul teatrului.

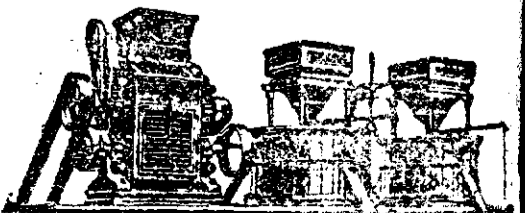
Furnisorul inteligenței române din Arad.

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbuni de lemn, coals și cărbuni buni, cel mai ieftin mijloc, fără fum, miros și pericol. Consumarea pe oră de 0.8—2 fileri și putere de un cal.

Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanția cea mai mare. Construire de moară după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN
inginer mecanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged)
Seghedin.

TOTI SE MIRĂ

de o pompă de mână contra focului.

E cea mai nouă invenție brevetată.

Ca primul ajutor în caz de primejdie e neprețuită și pentru aceea, că are o construcție ușoară, condiționează apă puțină și o poate întrebuința ori și cine. Apoi e ușoară circa 2 1/2 kigrm. Se poate folosi și la udatul grădinilor. Prețul 20 cor. Spedarea se face numai cu rambursă.

Cine trimite însă suma de 21 cor o primește franco. Se capătă la tinichigiu

TAXEL I.

LUGOJ, strada Nedelko nr. 17.

E o noutate
de senzație
pentru
menagere!

Măngălăul meu patentat

care face revoluție în menagi și devine indispensabil în orice casă. Inmanuarea lui e simplă și ușoară, încât îl poate inmanua fără oboseală și o fetiță de 14 ani.

Măngălăul meu nu rupe rufe, se — lucrează cu el curat și frumos. —

Il expediază inventatorul

KELEMEN MÁRTON

strungar artistic

— Győr, Andrassy-ut 24. —

Catalog gratuit și porto-franco.

COLOREAZĂ ȘI CUREȚEȘTE VARGA ȘI NAGY

în ORADEA-MARE—NAGYVARAD.

Colorează și curețește tot felul de vestimente preoțești, bărbătești, de dame, blouse de mătăasă, costume de batist, draperii la ferestre, și mantale de piele. Dautele și panglici de mătăasă după modele dorite.

În caz de doliu, orice vestmânt în mod excepțional se colorează negru.

Depositul nostru e în Nagyvárad, Szt.-János u. 48. Întreprinderea: Fekete sas palota, pasagē 26.

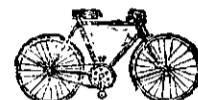
FRĂȚII KLEIN

Telefon 707.

aranjatori de apaducte și lumină electrică. Mare oficiu pentru reparaturi de mașini de cusut și biciclete.

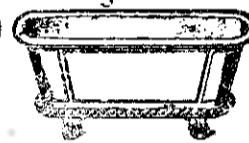
— ARAD, Hunyadi-utca 12. —

Luăm în întreprindere și execuăm: luminare electrică, telefon, parafolger, aranjament pentru anunțuri centrale de foc și apă, precum și tot felul de reparaturi în materie ce se ține de acest ram de industrie. — Aranjamente de: apaducte, gazuri, acetelin, scalde de casă, clsette, precum și reparaturi se execuță prumpt și ieftin. — Orice lucruri aparținătoare tui heriei se primesc și execuță pe lângă garanție. —

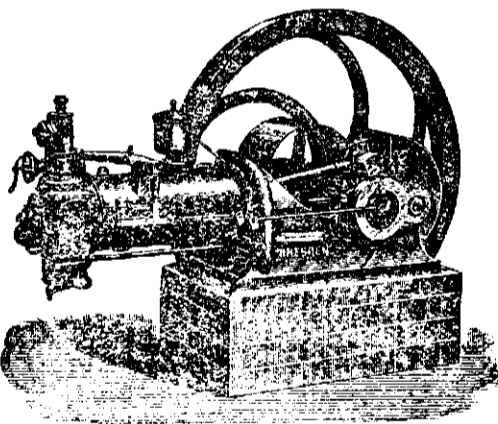
Primim și angajament pentru ținerea în stare solidă a caselor peste an.

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

Temesvár-Jószefváros, Bonház-u. 14.

Recomandă motoare mănate cu ulei brut, benzină și cu gaz de prima calitate, precum și orice artelii tehnici uleluri, instrumente și mașini. Primește instalație de mori pentru măcinat. — Atelier de reparat propriu

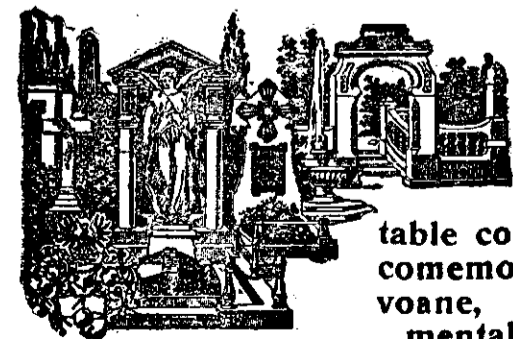
Catalog de prețuri se trimite gratuit și franco.

Mogyoróssy Sándor

sculptor acad. și pietrar

GYULA

Köröspart utca 20.

Pregătește monumente mormântale din marmoră, cripte table comemorative, stâlpi comemorativi, altare, amvoane, sculptură monumentală și ornamentală

și orice lucrări de bransa aceasta. — Planuri și prospecte pregătește gratis.

Într'un pătrar de oră nu mai aveți dureri de cap dacă veți folosi renumitele

pastile contra durerii de cap

a lui Rozsnyay.

Prețul unei buc. 20 fill., 6 buc. 1 cor.

Picurii alpini ^{pen-} _{tru} stomac

a lui Rozsnyay

ca întăritori de stomac — sunt neîntrecuți. —

Se află de vânzare exclusiv în

Farmacia lui

ROZSNYAY MÁTYÁS

Arad, Szabadság-tér.

Lemne de foc

ieftine, din fag, de clasa I-ă și de clasa II-a se află spre vânzare cu vagonul la

Teodor Stan,
Alvácza.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziane în

Logoj, str. Weis nr. 6.

Intreprindem și executăm **tot felul de lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântânelor artezice pe lângă prețuri moderate.

Cel dintâu atelier de pietri monumentale aranjat cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente și pietri de cimitir — Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.**

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

P filiale: Nagyvárad, Nagyszoba, Déva și Bănapatak.

**ASCULTAȚI
povețele mele!!!**

Ca fiecare femeie să fie bucurată de renumele bun al bucătăriei sale, și ca acest renume să nu fie știrbit, își alege aromatale (dresurile).

Cel mai bun aromat e ardeul pat. a lui **KÁLMÁN**

„Biborpaprika“

care nefiind tare, dă mâncării culoare excelentă și aromă minunată. Chiar și suferinșilor de stomac le este nestrucioasă. Se poate căpăta numai în pachete originale scutite cu prețurile următoare:

1 cutie de 1 kilogr. 6.— cor. 1 cutie de 1/4 kilogr. 1.80 cor.
1 „ 1/2 „ 3.30 „ 1 „ 1/8 „ 1.— „

— Se poate căpăta dela oricare băcănie și prăvălie de coloniale. —

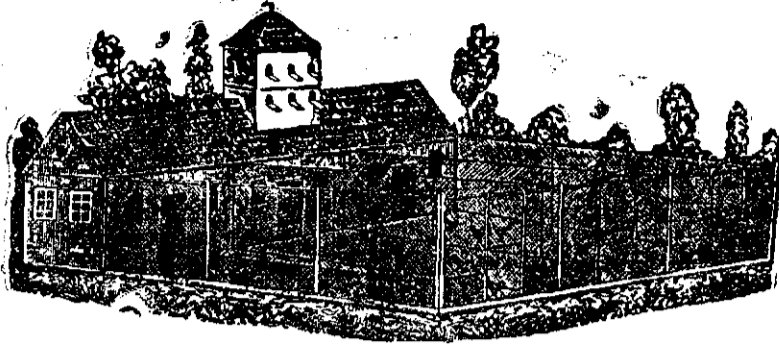
Poftiți și cercați!

Nenumăraose epistole de recunoștință!

Kálmán József, export de ardeiu, Szeged, Dugonics-tér 24.

Neubauer János

fabricant de funii, țesături, de grilajuri, de site și saltele de sârmă.
DEBRECZEN.

CU PREȚURILE CELE MAI MODERATE.

Recomandă preparatele sale de sârmă ca: țesături de sârmă din aramă fer și ținc are în depozit pentru mori fabrici și scopuri agricole. Recomandă sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, curți de galție, sită de sârmă cu ramă de fer la lucrări de pământ, nisip, petriș ș. a. Apărătoare de scântei la locomotive, mori și coșuri de fabrici. Somiere elastice pentru pat pe staluri de fer și lemn. Cu un cuvânt tot felul de lucrări ce se țin de aceasta branșă.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, anul

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. - TIMIȘOABA

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întregi — ea violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sire stătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-curant ilustrate gratis.

Telefon 649.

Telefon 649.

Magazin industrial de Ardeal și Bacica, a lui Reich B. Károly Fia és Tsa Arad.

Fabricate proprii de tot felul de ștreanguri și palamare precum: șpogot resucit pentru înșirarea tutunului, ștreanguri la hamuri, căpestre, sfoare pentru uscarea rufelor, tot soiul de șpogoate și ațe, și cele mai bune

ponevi impenetrabile,

(pentru șătrii, prin cari nu stăbate ploaia sau apa), ponevi de pânză de cânepă, pentru acoperirea mașinilor de trierat, a stogurilor, carălor, și pentru folosire la cernerea și vânturarea bucatelor,

Saci pentru bucate,

pregătiți de pânzari din cânepă de in și urzică. Saltele de pat. Tot felul de **fuoare** de cânepă pentru ștrengari; de tot fine pentru femei de tors. — Ațe de cânepă, pânze fine, și mai aspre pentru saci. Procovițe pentru cai.

Mai bune articole cu prețuri ieftine se capătă la

== Erdélyi és bacsikai ipararu raktar ==

Reich B. Károly Fia és Tsa

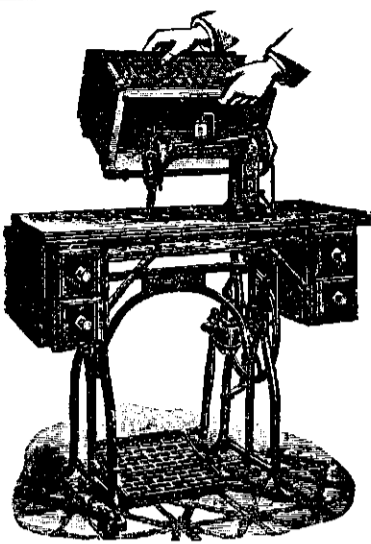
Arad, Andrássy-tér Nr. 6. Casa Verbos.

Telefon 649.

Telefon 649.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

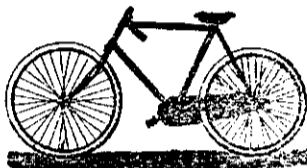
Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat la 1880.

Reinhold ZOLLER
măstru mecanic
FEHÉRTÉMPLOM
Schillergasse 5.
lângă „Burg“.

Iși recomandă on. public din loc și provincie marelui său atelier mecanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete. Ține în depozit tot felul de gramofone și plăci.

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singuratic de mașini și biciclete.
Prețuri moderate Serviciu prompt.

Martin Droszt

lemnărie de mori și edificii.
Biserica-Albă, (Fehértemplom) str. Petőfi nr. 63

Se recomandă pentru lucrări de mori și de edificii cari cad în brașa lui, d. e. Construcție și reconstrucție de mori de apă, aburi și cu motor, mori înalte, semi înalte și plane, mai departe tot felul de montări complete de curățit, mașini de cernut și mașini automate pentru amestecarea făinei etc. se săvârșesc prompt și corespunzător tuturor împrejurărilor.

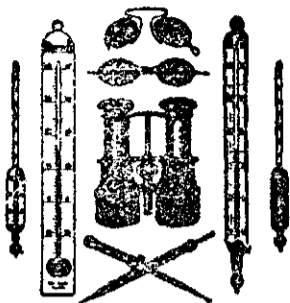
Se primesc tot felul de mașini usate pentru renovare și reconstrucție. Tot asemenea se primesc lucrări de construcțiuni, aranjarea locuințelor, a prăvăliilor, biurourilor și școlilor cu prețuri favorabile.

La dorință trimite deseneuri de plan și proiect de budget.

PETRY ÁRPÁD

orologier și mecanic

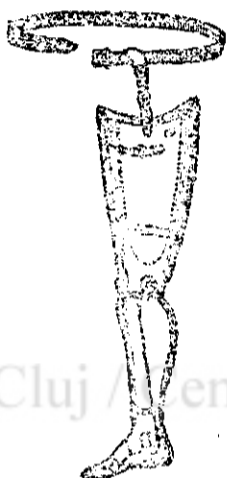
Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut. 3.

Recomandă atelierul său bogat de orloage, instrumente optice și de fotografat; ține în magazin cele mai bune orloage, ochelari, ochelane, termometre, barometre, gradator medical pentru căldură și ferbințală, gradator

— pentru spirt și aier, — precum și tot felul de articlii pentru fotografat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de bransa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanță.

— pentru spirt și aier, — precum și tot felul de articlii pentru fotografat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de bransa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanță.

Pentru ceice pătimesc de surpătură.

Cele mai bune și mai perfecte bandage, legătoare pentru pantece, pentru pantaloni și pentru perioade, ciorapi de gumă pentru cărcei, mașini de proptit și umblat, de corsete, specialitate, picioare artificiale, suspensorii, precum și tot felul de recvizite igienice după măsură, lângă garanță să dot comanda la fabricant specialist

● **BIRÓ ALBERT** ●

fabriquant de legătoare medicale

SZATMÁR, Deák-tér Nr. 7.
(în curtea casei Halmi).

Magazin mare de irigatorii și articlii pentru moașe. —

Specialitate de gumă franceză și americană. — Local de probă separat. — Comandele din provincia se efectuează pe lângă disorețune.

ANUNȚURI

primește administrația „Tribuna“ pe lângă prețurile cele mai moderate.

Bolezni Károly,

pantofările pentru bărbați, femei și copii,

Arad, str. Forray
(în casa bisericii gr. ort.)

Ghete gata pentru copii manufactură proprie.

Am onoare a aviza Onor. public că în pantofăria mea (str. Forray în casa bisericii rom.) să pot căpăta ghete pentru copii gata, făcute din cel mai bun material și pe lângă prețuri fixe avantajoase.

Mă angajez mai departe a face la comanda, și după măsură orice fel de ghete pentru bărbați, femei și copii, dela cele mai simple până la cele mai fine și moderne, din material bun, execuție frumoasă și pe lângă cele mai avantajoase prețuri posibile.

Pregătesc repede și punctual tot felul de căpături și tălpălituri.

BASĂ SIGURĂ

ANDREINI
SEC
GARANTAT

AROMĂ RECURSIVĂ
PROASPĂTĂ RECREATOARE
SISTEM FRANCES TRADIȚIONAL
BOUQUET MINUNAT
MĂRGELE ESCALENTI MĂRUM TE
MANIPULARE DE SPECIALITATE
INGRIJIRE CONȘTIENȚIOASĂ
VINURI ALBE CU AROMA MARE
VII PROPRII DE MODEL

Bicicliștii nu mai sunt siliți a-și procura biciclete ori unele părți de biciclete din Viena sau Germania, pentru că în urma legăturilor favorabile ce am, sunt în stare a ține cu prețurile de concurență.

1 buc. bicicletă americană, ajustată complet, cu scutitor de țină, cu semnal dublu, model 1909, francată la oricare stațiune din Ungaria — Cor. 96 — La comenzi se vor plăti 16 Cor. ca anticipație, restul prin rambursă.

Bicicleta de sus, cu roți ce se învârtesc liber verit. americ. „NEW-REPARTURE“ sau „TORPEDO“ cu oprit, dindărăt mai mult cu C. 15 —

- 1 buc. manta pentru bicicliști C. 4.60
- 1 buc. manta de munte pentru bicie. cu căptușală groasă „ 8.50
- 1 buc. pompă bună pentru biciclete „ 2.60
- 1 buc. pedale fine „ 4.20
- 1 buc. șea cu arc „ 4.50
- Nichelarea și smălțuirea unei biciclete „ 20.—

Toate părțile de biciclete trebuincioase se află în depozit și se vând cu prețuri foarte moderate. Nenumărate epistole de recunoștință! Cumpărătorilor necumpărătorilor se recomandă să expediez numai cu rambursă, dreptăcea articlii necumpărătorilor se primesc îndărăt și la dorință restituiesc suma plătită. Comisiunile sumei totale a facturilor de 30 cor. ajunse ori întrecute se expediază francate. — Pentru toate mărfurile garantez!

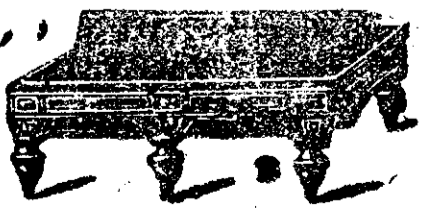
Depozitul fabricii de mașini de cusut din Timișoara a lui **Ladányi Izsó, Timișoara-Cetate**
Zápolyagasse 1, în edificiul seminarului rom. cat. Telefon 577. FILIALE: Timișoara-Fabric, strada principală 26, vis-à-vis de farmacia Jahney Telefon 987.

Joan J. Popidan,

măsar de edificii, mobile și billiarde în Sibiu.

Se recomandă în atențiunea onor. public din loc și din provincie. Face tot felul de edificii și mobile de școală, prăvăli și biurouri, montează cafenele și restaurante.

Mai ales atrag atențiunea on. proprietari de cafenele, și restaurante asupra atelierului meu de biliarde, unde le săvârșesc pe lângă prețurile cele mai moderate și garanție.

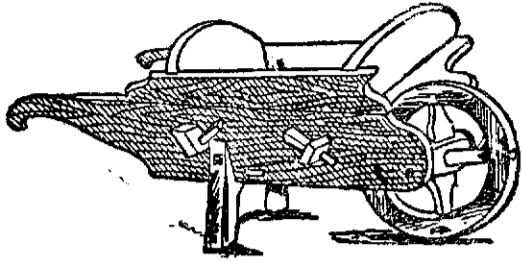

VENZEL GYÖRGY,

FABRICĂ DE LEMNĂRII ÎN

ZEIDEN—FEKETEHALOM.

Unealta bună e 1/2 lucru!

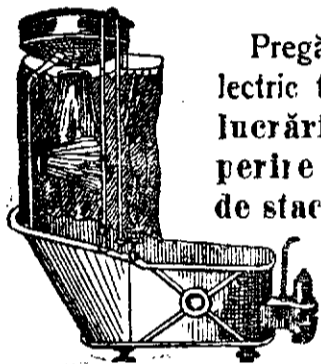

Se fabrică lavițe pentru gilit, din cel mai bun material de lemn și l-ma de fier, mai de parte roabe pentru căratul petrusului și săpători, pe lângă garanția toată bucata cu cel mai moderat preț. — — —

Preț-curent, celor ce se provoacă la această
— — foarte li-se trimite gratis-franco. — —

Makkay József, tinichigiu

Prăvălia: **Bocskay-ter 1 Cluj-Kolozsvár** Atelier: **Pap-utca 30.**

Pregătește în atelierul său cu motor electric tot felul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de staemol turnat pentru înfrumșetări precum și pentru firme, căzi de scaldat în toată forma. —

Telefon 807.

Decorat cu medalie de Argint la Expoziția Română, București 1906.

Onorat Cler român!

Am onoare a aduce la cunoștința mult onoratului Cler Român că, la cererea mai multor domni preoți, cari din inimă curată doresc sprijinirea meseriașilor români, mi-am provăzut subscribul, depozitul meu cu tot felul de

• Pălării Preoțești •

pe cari la comandă, le trimet ori și unde pe lângă prețurile cele mai convenabile. În deosebi recomand modelul nou de pălării de mătase (păroase) făcut de mine după gustul dlui Dr. Miron E. Cristea, care model prinde bine ori-ce față. Cu permisiunea Domniei Sale l-am și numit

„Model Dr. Cristea“.

Este frumos, elegant și de sigur va satisface gustului fiecărui Domn preot acest dragălaș model.

Tot odată fac cunost Onor. Cler Român, că acest adevăratul „Model Dr. Cristea“ numai la mine se poate procura, căci nici nu le este permis la alte firme al face acest model ci numai mie singur, cumpărând dela alte firme srtăine aceste pălării va fi numai imitații atât în calitate cât și în format. **Prețul 9 cor. 40 fil.**

Pălării preoțești linse calitate fină 7 cor. Cutia și porto 1 cor. 20 fil., trimet ori și unde cu rambursă sau primind banii înainte, neconvenindu-i vreunui domn preot, pălăria primită se poate înapoia, și momentan restitui paralele.

Fesuri preoțești pentru iarnă, prețul 5 cor.

În speranță că onor. Cler Român va da sprijinul cuvenit unicului pălărier român, și va cumpăra mai bucuros dela firmă română ca dela firme străine, semnez

Cu deosebită stimă:

A. Meșotă,

pălărier român.

Brasov, str. Orfană 3.

Cornel N. Demeter, apotecar, Szászváros.

Pentru economii!

„Peronospin“ mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporiei, la stropirea viilor. Nedeasămănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin“-ul, decât peatra vânăta. Cu „Peronospin“-ul stropind via, 1 hectolitr vine la 50 fil., pe când cu peatra vânăta 1 cor. 60 fil., fiind peatra vânăta astăzi foarte scumpă. Ca fieștecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin“ dau favorul acela că deja la comanda de 10 pachete trimite francat

Prin întrebuințarea „Peronospin“-ului, via va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a (dovedit, că prin folosirea pietrii vânăte, nu se ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăta verzește peste măsură frunzele și prin asta abstrage din puterea și sucii viței, ceea ce înseamnă pierdere din putere. — Pravul de stropit al meu, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă. „Peronospin“-ul e deja de 8 ani în folosință cu rezultate foarte favorabile. Prețul unui pachet este 50 fileri. — Revanzătorii, comercianții capătă rabat corespunzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru oricare econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adevărat prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă, pe când altcum nu re ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fil.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vitele și porcii suferă mult de mănăcimea păduchilor, prin care mănăcime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i astfel în ât în loc de a li-se ridica prețul, chiar pierd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor liqueruri. Cine vooiește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litru 40 fil. Tot cu acest preț se capătă și pentru rachiu de prune, șliboviță, borovița, de drojdie, de bucate și altele.

Toate aceste se capătă la

CORNEL N. DEMETER, apotecar, Szászváros, Piața școalei 3.

Crema de lapte

ieftin ușor alcalic, și în urma acestei ri excelente întrece stricătioasele defață unsuroase, nu este unsuroasă, nu pătează și depărtează tot felul de necurătenii de pe față. —

Pielea feței, mâinile în câteva zile le face catifelate, albe ca neaua și se poate folosi oricând ziua.

Prețul unei tegle mici 50 fil., una mare 1 cor. Săpuu de cremă de viorele prețul 70 fileri.

Se află de vânzare la

Berta Kálmán, farmacist

în **Maria-Radna**, la farmacia „Răscumpărătorul“.

Tot felul de leacuri din țară și str. se vind cu prețuri moderate.

Succesorul lui **DERNER GYÖRGY**

ROTH JÁNOS

BRAȘOV—Brassó, Felső-uj utca 28.

Se recomandă ca **lăcătar—mașinist**, întreprinzător în toate afacerile de lăcătarie la edificii și alte întreprinderi. Pregătește pieptene pentru pieptenarea lănei și a caierelor, precum și toate mașinăriile pentru torsul și dăpănatul lănei. Mai departe reparaază mașinerii de moară și le — — — ajustează cu elopotele electrice. — — —

Organizație solidă, promptă și pe lângă prețuri moderate.